

การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน
จังหวัดสมุทรสาคร

The Participatory Development of a Creative Tourist Attraction at
Samut Sakorn Province.

พัทยศ เพชรวงษ์
จักรชัย ยิ้มงาม

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายได้
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร 2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและรูปแบบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาครกับปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน 3. เพื่อศึกษารูปแบบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร โดยดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ.2564 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2565 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่ใช้เครื่องมือแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล และ 3) ปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะ โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักท่องเที่ยวและคนในชุมชน จำนวน 400 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนาสำหรับข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์

ผลการศึกษาพบว่า

1) ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพพนักงานรัฐ / เจ้าหน้าที่ของรัฐ / รับราชการ และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 10,001 – 15,000 บาท

2) ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการติดตามและประเมินผล มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ และด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์

3) ระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ 2) ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ 3) ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ และ 4) ด้านการติดตามและประเมินผล ในภาพรวมนั้นอยู่ในระดับมาก เนื่องจากคนในชุมชนนั้นให้ค้อยให้ความร่วมมือในการดำเนินการแสดงความคิดเห็น ช่วยกันวิเคราะห์สภาพปัญหาของชุมชน เสนอโครงการ หรือกิจกรรมของชุมชน จัดทำโครงการ เพื่อกระตุ้นให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยมีการบริจาค สมทบทุน จัดตั้งคณะกรรมการในการจัดงานต่าง ๆ ในชุมชน สามารถนำสินค้าที่ตัวเองมีมาขายเพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเองและชุมชน รวมถึงมีหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนเข้ามาให้การสนับสนุน ติดตาม ดำเนินการกำกับดูแล และหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และสร้างสรรค์ชุมชนของตนให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร

4) ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นต่อ ระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและรูปแบบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก คนในชุมชนไม่ว่าจะเป็นเพศหญิง เพศชาย อายุน้อยจนถึงอายุมาก หรือจะมีอาชีพ

แตกต่างกัน รวมไปถึงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน ก็ยังให้ความร่วมมือในการสนับสนุนและพัฒนาชุมชนของตนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร

5) รูปแบบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาครนั้นได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากคนในชุมชน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งทุกคนที่อาศัยในชุมชนต่างก็พัฒนาชุมชนของตนเองให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นการทำเครื่องเบญจรงค์ หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่อ๊ต ตำบลดอนไก่อ๊ต อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร หรือการเยี่ยมชมวิถีชีวิตของคนในชุมชนเมืองประมงของชาวจังหวัดสมุทรสาคร

คำสำคัญ : รูปแบบการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วม

Abstract

This research has the objectives: 1. To study the level of participation of people in the community in managing creative tourist attractions in Samut Sakhon Province. 2. To study and compare the level of participation of people in the community and the form of development of tourist attractions. creative tourism of Samut Sakhon Province with different personal factors 3. To study the pattern of development of creative tourist attractions of Samut Sakhon Province Data collection was carried out between October 2021 and September 2022. It was a survey research that used a questionnaire tool. It consists of 3 parts: 1) general information of the respondents 2) opinions on the participation of people in the community in managing creative tourist attractions in Samut Sakhon Province, divided into 4 areas: presenting ideas, planning, and decision Operations and Operations Receiving and sharing benefits and monitoring and evaluation, and 3) problems and obstacles and suggestions The research sample was 400 tourists and people in the community. Data analysis used descriptive statistics for demographic characteristics.

The results of the study found that

1) Demographic information of the respondents found that the majority were female. Under 25 years of age, most were marital. Bachelor's degree level Occupation: government employee / government official / government service and has an average monthly income of 10,001 - 15,000 baht.

2) Opinions on the participation of people in the community in managing creative tourist attractions in Samut Sakhon Province, overall, were at a high level. They can be sorted by average from highest to lowest as follows: Monitoring and evaluation are the most common, followed by presenting ideas, planning, and decision-making. Operations and Operations and receiving and sharing benefits

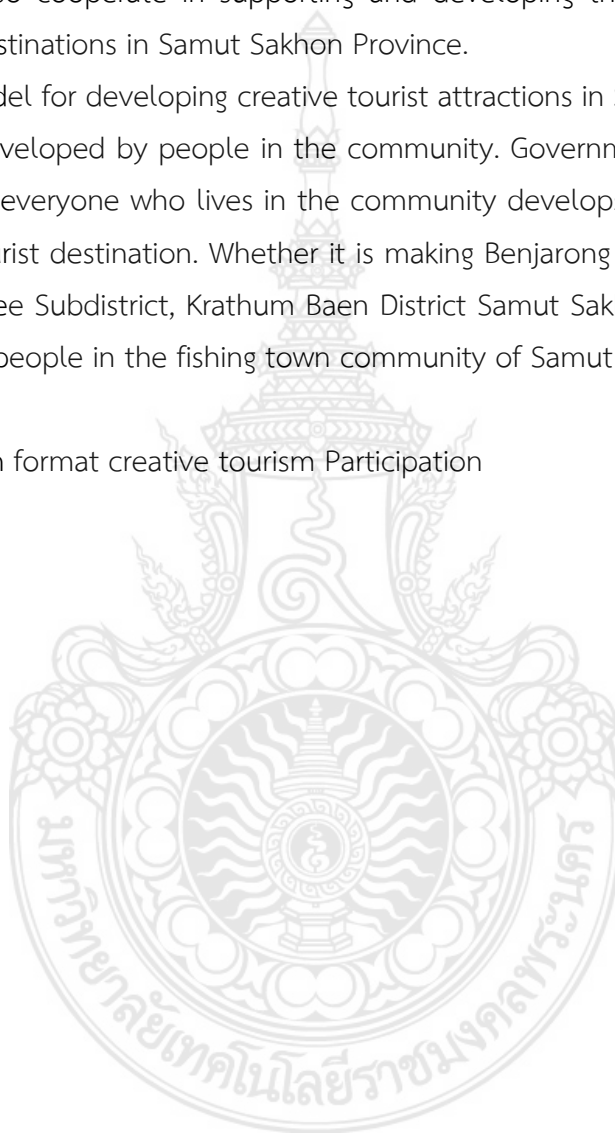
3) Level of participation of people in the community in managing creative tourist attractions in Samut Sakhon Province. It is divided into 4 areas as follows: 1) presenting ideas, planning and decision-making, 2) implementing and operating, 3) receiving and sharing benefits, and 4) monitoring and evaluating. Overall, it is at a high level. Because people in the community are expected to cooperate in expressing their opinions. Help analyze community problems, propose projects or community activities, create projects to encourage people in the community to participate in developing areas in the community to be creative tourist destinations. By making donations, raising funds, setting up committees to organize various events in the community, you can sell your own products to create income for yourself and the community. Including government agencies The private sector comes in to support, monitor, and supervise. and find ways to improve

and create their communities to become creative tourist attractions in Samut Sakhon Province

4) Different personal factors affecting opinions Level of participation of people in the community and pattern of creative tourism development in Samut Sakhon Province Overall, there is no difference because people in the community, whether female, male, young to old, Or will have a different career Including the average income per day is different. They also cooperate in supporting and developing their communities to be creative tourist destinations in Samut Sakhon Province.

5) The model for developing creative tourist attractions in Samut Sakhon Province is continuously developed by people in the community. Government and private sector agencies In which everyone who lives in the community develops their own community into a creative tourist destination. Whether it is making Benjarong Benjarong Don Kai Dee Village, Don Kai Dee Subdistrict, Krathum Baen District Samut Sakhon Province or visiting the way of life of people in the fishing town community of Samut Sakhon Province

Keywords: tourism format creative tourism Participation

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน จังหวัดสมุทรสาคร เป็นโครงการวิจัยงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ที่ได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 25,000.00 บาท ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คณะศิลปศาสตร์ ที่เห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ขอขอบคุณท่านคณบดี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาคพันธ์ ศาลาทอง ที่ได้ผลักดันจนเกิดงานวิจัยนี้ อีกทั้งขอขอบคุณบุคลากรคณะศิลปศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการศึกษาวิจัยจนงานวิจัยนี้ สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของงานวิจัย	3
1.4 สมมติฐานงานวิจัย	4
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	6
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	8
2.3 แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564)	26
2.4 แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชน	32
2.5 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสมุทรสาคร	37
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
3. วิธีการดำเนินการวิจัย	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	49
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	50
3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
4.2 ผลการวิเคราะห์วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร	55
4.3 ผลการทดสอบสมมติฐาน	60
5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการศึกษา	73
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	74
5.3 ข้อเสนอแนะ	77
5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	77
บรรณานุกรม	78
ภาคผนวก	
ประวัติผู้เขียน	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
บทที่ 1	
1.1 สถิติการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสาคร	2
บทที่ 2	
2.1 รูปแบบประสบการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	21
บทที่ 3	
3.1 เกณฑ์ในการประเมินจากค่าเฉลี่ยของผลลัพธ์ในแบบสอบถาม แบบ Likert Scale 5 ระดับ	49
บทที่ 4	
4.1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม	53
4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม ของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวม	55
4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม ของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ	56
4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม ของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ	57
4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม ของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์	58
4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม ของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามและประเมินผล	59
4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม ของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของ จังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ	60

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอายุ	61
4.9 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ	62
4.10 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ	63
4.11 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์	64
4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามสถานภาพ	65
4.13 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ	66
4.14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามระดับการศึกษา	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.15 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามและประเมินผล	68
4.16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม ของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพ	69
4.17 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามและประเมินผล	70
4.18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม ของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	72

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
บทที่ 1	
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
บทที่ 2	
2.1 Creative Tourism New Zealand	12
2.2 DIY Santa Fe' in New Maxico	13
2.3 Creative Paris	13
2.4 Creative Life Industry (CLI) Taiwan	14
2.5 Creative Tourism Austria	14
2.6 Creative Tourism Thailand	15
2.7 การเคลื่อนของวัฒนธรรมการท่องเที่ยวจากแบบเดิมสู่แบบใหม่	17
2.8 การเปลี่ยนผ่านจากการท่องเที่ยววัฒนธรรมสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	19
2.9 การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ – การเปรียบเทียบด้านรูปแบบทางเศรษฐกิจ	20
2.10 แผนผัง วิธีการของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	22
2.11 แผนผัง รูปแบบธุรกิจของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	23
2.12 แสดงลำดับขั้นตอนความต้องการตามทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์	35
2.13 แผนที่จังหวัดสมุทรสาคร	38

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการมีการพัฒนาและเติบโตอย่างต่อเนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นในทุกปีและการเพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว ทำให้ปัจจุบันอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและการบริการกลายเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศและนำเงินตราเข้ามาหลายล้าน บาท สร้างรายได้ให้กับประเทศชาติและประชาชนในทุกระดับ อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และบริการยังเป็นห่วงโซ่ที่เชื่อมโยงธุรกิจทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อาทิ ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจการคมนาคมและการขนส่ง ธุรกิจโรงแรมและที่พัก ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก และยังรวมถึงการจ้างงานสร้างอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้ให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560- 2564) เพื่อก้าวไปสู่ประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เสริมสร้างความเข้มแข็งของคนในชุมชนกับการวางรากฐานและแก้ปัญหาที่เป็นอุปสรรค ทั้งด้านคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว บุคลากรการท่องเที่ยว และโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการสร้าง ความสมดุลของการพัฒนาทั้งในมิติของพื้นที่ กิจกรรมนักท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นประสบการณ์ซึ่งเป็นโอกาสของประเทศไทยที่จะได้นำจุดเด่น ด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิตไทยมาเสนอต่อนักท่องเที่ยวได้อย่างมีเอกลักษณ์ การท่องเที่ยว นับเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญสาขาหนึ่ง ซึ่งทำรายได้เข้าประเทศเป็นมูลค่ามหาศาลติดต่อกันมาเป็นระยะเวลานานหลายปีตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวหรือการเดินทางของขุนนางและพ่อค้ามากกว่าสามัญชนคนธรรมดา หลังจากที่ประเทศไทยได้ทำการเปิดการค้าขายกับต่างประเทศอย่างเสรี ได้มีการปรับการค้าขาย พัฒนาเส้นทางการค้าขาย เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่พ่อค้าต่างประเทศ ทำให้การค้าขายรุ่งเรือง อีกทั้งเมื่อมีการขยายตัวและพัฒนาประเทศไทยในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการคมนาคม ธุรกิจที่พัก ธุรกิจด้านอาหาร หรือแม้กระทั่งธุรกิจด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทำให้ประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก และมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะเป็นการท่องเที่ยวที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ผ่านกิจกรรมการมีส่วนร่วม และจากประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของการท่องเที่ยว นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ยังหมายถึง การท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชน และเอกลักษณ์ของสถานที่นั้น ๆ โดยนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรมและมีโอกาสได้ใช้ชีวิต ร่วมกันกับเจ้าของสถานที่ ซึ่งเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชน และเอกลักษณ์ของสถานที่ ไม่ใช่กิจกรรมที่เน้นหารายได้แต่เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเน้นคุณค่าของชุมชน

จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดชายทะเล ตั้งอยู่ปากแม่น้ำท่าจีน หลักฐานทางประวัติศาสตร์กล่าวไว้ว่า ในสมัยกรุงศรีอยุธยา สมุทรสาครเดิมเป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่มีชาวจีนนำเรือสำเภาเข้ามาจอดเทียบท่าค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าและได้พักอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเรียกว่า บ้านท่าจีน ตั้งอยู่บริเวณปากอ่าวไทย ในรัชสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. 2099) ได้โปรดให้ยกฐานะบ้าน

ท่าจีนขึ้นเป็น เมืองสาครบุรี เพื่อเป็นหัวเมืองสำหรับเรียกระดมพลในช่วงสงคราม และเป็นเมืองด่านหน้า ป้องกันผู้รุกรานทางทะเล ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงโปรดให้เปลี่ยนชื่อเมืองสาครบุรีเป็น เมืองสมุทรสาคร ต่อมาในปี พ.ศ. 2440 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ได้มีพระราชดำริที่จะทรงปฏิรูปการปกครองบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นมณฑลเทศาภิบาล และมีพระราชดำริที่จะสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่น โดยใช้รูปแบบการปกครองแบบสุขาภิบาล และเมื่อวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2448 มีพระบรมราชโองการให้ยกฐานะตำบลท่าฉลอมเป็นสุขาภิบาล โดยเรียกว่า สุขาภิบาลท่าฉลอม ถือได้ว่าเป็นสุขาภิบาลที่ตั้งขึ้นในหัวเมืองเป็นแห่งแรกของประเทศไทย ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) (พ.ศ. 2459) โปรดเกล้าให้ทางราชการเปลี่ยนคำว่า “เมือง” เป็น “จังหวัด” ทั่วทุกแห่งในพระราชอาณาจักร “เมืองสมุทรสาคร” จึงได้เปลี่ยนเป็น จังหวัดสมุทรสาคร มาจวบจนปัจจุบัน ส่วนคำว่า มหาชัย ที่เรียกกันโดยทั่วไปนั้น เป็นชื่อคลองที่สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 8 แห่งกรุงศรีอยุธยาโปรดให้ขุดคลองลัดจากเมืองธนบุรี เป็นแนวตรงไปออกปากน้ำเมืองสาครบุรีแทนคลองโคกขามที่คดเคี้ยว แต่ยังไม่ทันเสร็จทรงสวรรคตเสียก่อน จนถึงรัชสมัยสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 9 ได้โปรดให้ขุดคลองต่อจนแล้วเสร็จ และได้พระราชทานนามว่าคลองมหาชัย ซึ่งต่อมา ณ บริเวณฝั่งซ้ายปากคลองได้เกิดชุมชนขนาดใหญ่ขึ้นชื่อว่า “มหาชัย” และเป็นที่นิยมเรียกขานแต่นั้นเป็นต้นมา

สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรสาคร ได้เปิดเผยตัวเลขเกี่ยวกับสถิติ การท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสาครในระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2564 ดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 สถิติการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสาคร

ผู้มาเยี่ยมเยือน	สถิติการท่องเที่ยว (คน)		
	2562	2563	2564
ชาวไทย	1,511,110	474,653	134,223
ชาวต่างประเทศ	4348	1176	191
รวม	1,515,458	475,829	134,414

ที่มา: สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรสาคร <https://smsakhon.nso.go.th/>

จากตารางที่ 1.1 แสดงให้เห็นว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดสมุทรสาครมีจำนวนลดลงเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ดังนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับแนวนโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม รวมถึงการใช้ BCG Model ในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม โดยศึกษาจากจังหวัดสมุทรสาคร เนื่องจาก จังหวัดสมุทรสาคร เป็นเมืองแห่งสายน้ำ มีความอุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายทางชีวภาพ และยังเป็นเมืองที่บันทึกประวัติศาสตร์เรื่องราวของพันท้ายนรสิงห์ และเหมาะเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ มีกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ควรค่าแก่การอนุรักษ์

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและรูปแบบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาครกับปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษารูปแบบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร

1.3 ขอบเขตของงานวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้รวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 134,223 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรสาคร, 2564) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 400 คน เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม 2564 ถึงเดือนกันยายน 2565

1.3.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1.3.2.1 ตัวแปรต้น คือ

- 1) ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
- 2) ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล

1.3.3 ขอบเขตด้านประชากร

1.3.3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 134,223 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรสาคร, 2564)

1.3.3.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 400 คน

1.3.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

จังหวัดสมุทรสาคร

1.3.5 ขอบเขตด้านเวลา

เดือนตุลาคม 2564 – เดือนกันยายน 2565

1.4 สมมติฐานงานวิจัย

1.4.1 เพศของคนในชุมชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกัน

1.4.2 อายุของคนในชุมชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกัน

1.4.3 สถานภาพของคนในชุมชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกัน

1.4.4 ระดับการศึกษาของคนในชุมชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกัน

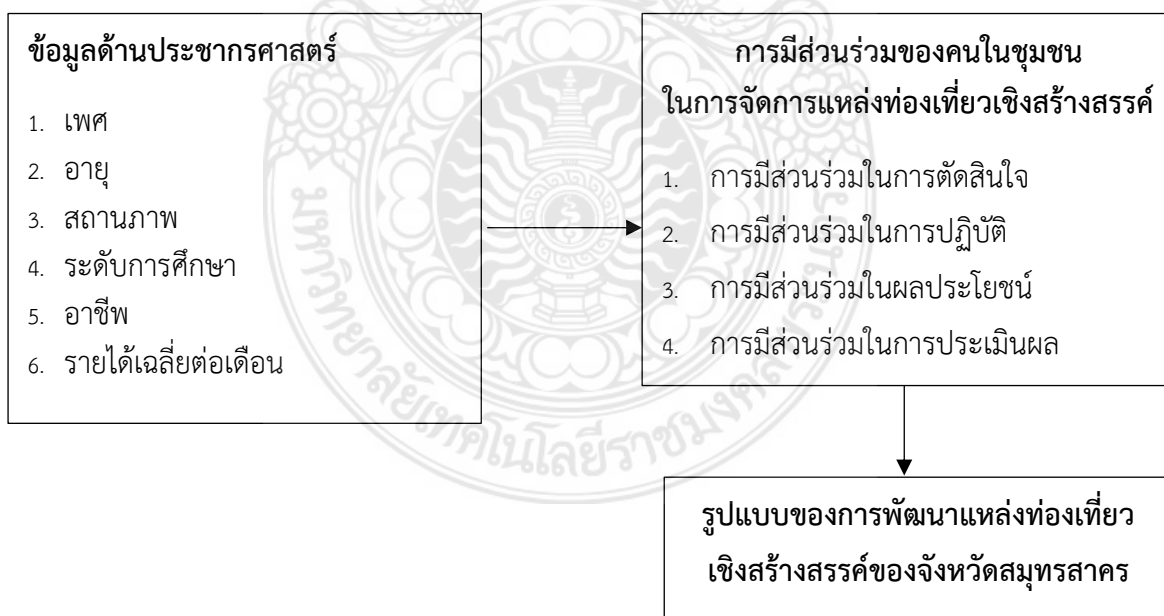
1.4.5 อาชีพของคนในชุมชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกัน

1.4.6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของคนในชุมชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกัน

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา: ผู้วิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาครเพิ่มมากขึ้น
2. ระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและรูปแบบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาครกับปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน และสามารถนำข้อแตกต่างมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาครได้ดียิ่งขึ้น
3. ได้รูปแบบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถกระทำได้ในระหว่างเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสาคร โดยการตอบสนองกิจกรรมนี้เป็นการสร้างผ่านประสาทสัมผัส 5 อย่าง ได้แก่ รูป รส กลิ่น เสียง และการสัมผัส โดยมีหลายรูปแบบ นักท่องเที่ยวสามารถเลือกทำได้ตามความถนัดและความสนใจ

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การท่องเที่ยวที่สนับสนุนให้นักท่องเที่ยว ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจในคุณค่าทางสังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมของพื้นที่การท่องเที่ยวอย่างลึกซึ้ง โดยผ่านประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรมฯ (คณะทำงาน โครงการต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์, 2555)

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องร่วมมือ ร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ในขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ โดยมีกลุ่มหรือองค์กรรองรับ บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมการพัฒนา ภูมิปัญญาท้องถิ่น การรับรู้ สามารถคิด วิเคราะห์ การตัดสินใจ เพื่อกำหนดการดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย หัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
3. แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 -2564)
4. แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชน
5. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสมุทรสาคร
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยว

ในปี พ.ศ. 2506 (ค.ศ. 1963) องค์การสหประชาชาติได้จัดประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยวระหว่างประเทศขึ้นที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี และได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “การท่องเที่ยว” ไว้ว่า “การเดินทางเพื่อความบันเทิงรื่นเริงใจ เยี่ยมญาติ หรือการไปร่วมประชุมแต่มิใช่เพื่อการประกอบอาชีพเป็นหลักฐานหรือไม่พำนักอยู่เป็นการถาวร” ซึ่งสอดคล้องกับองค์การท่องเที่ยวโลก (The United Nation World Tourism Organization: UNWTO) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว ดังนี้ “Tourism comprises the activities of the person traveling to and staying in places outside their usual environment for not more than one consecutive year for leisure, business and other purpose.” จากความหมายนี้สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของบุคคลจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว (ไม่มากกว่า 1 ปีติดต่อกัน) เดินทางด้วยความสมัครใจเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ติดต่อธุระ และวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ได้ แต่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพ หรือหารายได้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545)

ทั้งนี้ในปีเดียวกันองค์การสหประชาชาติในคราวประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยว ณ กรุงโรม เมื่อปี 2506 ก็ยังได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมที่มีเงื่อนไข 3 ประการ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548) คือ

1. ต้องมีการเดินทาง (Travel) หมายถึง การเดินทางที่ไม่ได้ถูกบังคับ หรือเพื่อสันทนาการโดยมีการวางแผนเดินทางจากสถานที่หนึ่ง ไปยังอีกสถานที่หนึ่ง และใช้ยานพาหนะนำไปเป็นระยะทางไกล หรือระยะทางไกลที่ดี

2. ต้องมีจุดหมายปลายทางของการเดินทาง (Destination) หมายถึง มีจุดหมายปลายทางที่จะไปอยู่เป็นการชั่วคราว แล้วต้องเดินทางกลับที่อยู่เดิมหรือภูมิลำเนาเดิม โดยเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวเลือกเดินทางไปเยือน และใช้ช่วงเวลาหนึ่งอยู่ ณ ที่นั้น ซึ่ง ณ ที่นั้นมิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการที่เพียงพอสำหรับสนองความต้องการและความพอใจให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือน

3. ต้องมีความมุ่งหมาย (Purpose) หรือสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือน หมายถึง มีความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ในการเดินทางใดก็ได้ ที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ โดยมีความมุ่งหมายในการเดินทาง อยู่หลายอย่างด้วยกัน ซึ่งผู้เดินทางคนหนึ่ง อาจมีความมุ่งหมายในการเดินทางมากกว่า 1 อย่างก็ได้

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของสมาคมระหว่างประเทศแห่งความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว (International Association of Scientific Experts in Tourism - IASET) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่ถาวรไปอีกที่หนึ่งเป็นการชั่วคราว และไม่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมที่เป็นการหาเงิน จากความหมายดังกล่าว ทำให้การท่องเที่ยวต้องมีลักษณะที่สำคัญอยู่ 5 ประการ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548) คือ

1. การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางของผู้คนจากที่ที่เคยอยู่ถาวร ไปยังสถานที่ต่าง ๆ
2. การท่องเที่ยวจะต้องมีส่วนสำคัญหลักอยู่ 2 อย่าง คือ การเดินทางไปสู่จุดหมายปลายทาง และพักค้างคืน
3. การเดินทางและการพักค้างคืนนั้น จะต้องไม่ใช่สถานที่อยู่หรือที่ทำงานประจำและในการทำกิจกรรมระหว่างพัก จะต้องแตกต่างไปจากผู้คนในท้องถิ่นนั้น
4. การเดินทางไปสู่จุดหมายปลายทางต้องเป็นการชั่วคราวในช่วงระยะเวลาสั้น โดยมีแผนจะเดินทางกลับภายใน 180 วัน
5. จุดหมายปลายทางที่เดินทางไปจะต้องเพื่อการท่องเที่ยว หรือเยี่ยมเยือนเท่านั้น ไม่ใช่เพื่อการอยู่อาศัย หรือการทำงาน

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการหลายคนได้ให้คำจำกัดความคำว่า การท่องเที่ยว ดังเช่น บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยว เป็นเรื่องของการเดินทางถ้าไม่ได้มีการเดินทาง ก็ไม่มีการท่องเที่ยว แต่ต้องเป็นการเดินทางที่เป็นการชั่วคราว ด้วยความสมัครใจ มิใช่ถูกบังคับ หรือเพื่อสันทนาการ แต่เพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ เช่น เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน การศึกษา ศาสนา กีฬา เยี่ยมญาติมิตร ติดต่อธุรกิจ ประชุมสัมมนา เป็นต้น มิฉะนั้นก็จะเป็นการเดินทางที่ไม่ใช่การท่องเที่ยว ถ้าหากการเดินทางอยู่ในเงื่อนไข 6 ประการ ดังต่อไปนี้ คือ

1. เป็นการเดินทางเพื่อประกอบอาชีพหรือประกอบธุรกิจใดธุรกิจหนึ่งในประเทศที่เดินทางไป
2. เป็นการเดินทางโดยตั้งใจจะไปตั้งถิ่นฐานถาวรในประเทศที่เดินทางไป
3. เป็นการเดินทางเข้าไปประเทศใดประเทศหนึ่ง เพื่อปฏิบัติงานด้านการทูต หรือองค์การระหว่างประเทศ หรือเอกชนอื่น ๆ โดยได้รับค่าจ้างตอบแทน
4. เป็นการเดินทางข้ามพรมแดนไปทำงานนอกประเทศทุกวันเป็นประจำ
5. เป็นการเดินทางผ่านโดยไม่แวะลง แม้ว่าการเดินทางจะอยู่ในอาณาเขตของประเทศหนึ่งประเทศใด เป็นเวลานานมากกว่า 24 ชั่วโมงก็ตาม
6. เป็นการเดินทางที่ถูกบังคับให้เดินทาง เช่น การนำกองทหารเคลื่อนย้ายจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง หรือการย้ายนักโทษจากที่คุมขังหนึ่งไปยังอีกที่คุมขังหนึ่ง เป็นต้น

แต่ในขณะเดียวกัน สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (2546) ได้นิยามคำว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อผ่อนคลายความเครียด แสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่ โดยมีเงื่อนไขว่า การเดินทางนั้น เป็นการเดินทางเพียงชั่วคราว ผู้เดินทางจะต้องไม่ถูกบังคับให้เดินทาง ซึ่งสอดคล้องกับ นิตยา ชัชกุล (2550) ที่ได้นิยามความหมาย ไว้ว่า เป็นกิจกรรมการเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง ซึ่งนับตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงปลายทาง จะต้องประกอบด้วยปัจจัยสามประการอย่างน้อย คือ การเดินทาง การพักค้างแรม และการกินอาหารนอกบ้าน รวมถึง สมพุทธ ธุระเจน (2540) ที่ได้ให้ความหมายของคำว่า การท่องเที่ยว หมายถึง ผู้คนหรือประชาชนได้ไปเยี่ยมเยือนยังสถานที่หนึ่งเพื่อการเที่ยวชมเมือง เยี่ยมญาติ และเพื่อน พักผ่อนวันหยุดทั้งระยะสั้นและระยะยาว และอาจหมายรวมถึงบุคคลที่เดินทางไปเข้าร่วมการประชุมทางวิชาการทางการเมือง การประชุมธุรกิจ หรือเข้าร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ทางธุรกิจ ตลอดจนการเดินทางไปศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ หรือไปทำการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ด้วย ในขณะที่ไพฑูรย์ พงศะบุตร และ วิลาสวงค์ พงศะบุตร (2542) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง การเดินทางไปเยือนสถานที่ต่างถิ่นซึ่งไม่ใช่เป็นที่พำนักอาศัยประจำของบุคคลนั้น และเป็นการไปเยือนชั่วคราวโดยไม่ใช่เพื่อเป็นการประกอบอาชีพหารายได้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่งเป็นการชั่วคราว และเดินทางกลับไปยังสถานที่พำนักอาศัยเดิม โดยการเดินทางนั้น ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพโดยตรง

2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

นิยามและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism)

คำว่า Creative Tourism (การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์) บัญญัติขึ้นเป็นครั้งแรกโดยคริสปิน เรย์มอนด์ (Crispin Raymond) และเกร็ก ริชาร์ด (Greg Richards) ในปี พ.ศ. 2543 ในความหมายที่เฉพาะเจาะจงว่าเป็นการท่องเที่ยวประเภทหนึ่ง

“การท่องเที่ยวซึ่งมอบโอกาสให้กับผู้เดินทางในการพัฒนาศักยภาพการสร้างสรรค์ของตน ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริง ที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของพื้นที่ เป้าหมายที่ได้ท่องเที่ยว” (tourism which offer visitors the opportunities to develop their creative potential through active participation in courses and learning experiences which are characteristic of the holiday destination where are undertaken) (Richards and Raymond, 2000: 18)

โดยเรย์มอนด์ กล่าวว่า แนวความคิดดังกล่าวนี้ เกิดขึ้นมาจากแรงบันดาลใจหลังจากที่ได้ฟังบรรยายเกี่ยวกับปัญหาของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Tourism) ในยุโรปที่มักให้ข้อมูลประเภทประวัติ หรือวันเดือนปีของสถานที่สำคัญและเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ซึ่งไม่น่าสนใจกับนักท่องเที่ยวเอเชียเลย (เช่น ห้องที่เข้าชมอยู่นี้ เป็นห้องที่ขุนนางเจ้าของสถานที่จัดงานแต่งงานขึ้นเมื่อเดือนสิงหาคม ในปี 1637) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ควรที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวได้ “สร้างสรรค์” กว่านี้ผนวกกับที่ได้ยินเรื่องเล่าเกี่ยวกับประสบการณ์อันน่าประทับใจที่ได้รับจากนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่เดินทางท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือประเทศไทย อินโดนีเซีย และออสเตรเลียโดยเข้าเรียนการนวดแผนไทยที่จังหวัดเชียงใหม่เป็นเวลาหลายสัปดาห์ ก่อนจะเดินทางไปท่องเที่ยวต่อที่เกาะบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย และเข้าไปมีส่วนร่วมฝึกหัดการทำอาหารมังสวิรัต จากนั้นเดินทางต่อไปเรียนรู้ช่วงสั้น ๆ ในการเป็นผู้ดูแลฝูงแกะและปศุสัตว์ (Jillaroo) ในฟาร์มที่ประเทศออสเตรเลีย

เกร็ก ริชาร์ด และ คริสปิน เรย์มอนด์ มองว่าน่าจะมีชื่อใหม่เพื่อที่จะใช้เรียกการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมของพื้นที่ ที่ตนเองได้ท่องเที่ยว ซึ่งประสบการณ์ดังกล่าวนอกจากจะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้ทำความเข้าใจผ่านประสบการณ์ด้วยตนเองแล้ว นักท่องเที่ยวยังสามารถที่จะใช้ประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ใหม่นั้นมาใช้กับชีวิตหรือการทำงานของตนภายหลังที่กลับมาจากการท่องเที่ยวแล้วด้วย และในที่สุดทั้ง เกร็ก ริชาร์ด และ คริสปิน เรย์มอนด์ ก็พบว่าคำ Creative Tourism มีความหมายเหมาะสมที่จะใช้เรียกการท่องเที่ยวในลักษณะดังกล่าว (Raymond: 2010)

ในปี พ.ศ.๒๕๔๔ องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ออกคำประกาศว่าด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรม (The UNESCO Universal Declaration of Cultural Diversity) เพื่อยอมรับให้มีการกำหนดมาตรฐานนานาชาติเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการพิทักษ์รักษาและส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการสนทนาระหว่างวัฒนธรรมและได้ริเริ่มโครงการพันธมิตรนานาชาติเพื่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Global Alliance for Cultural Diversity) เพื่อให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมได้เกิดขึ้นจริงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และเพื่อดำเนินการสนับสนุนนโยบายส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรมของโลก ในปี พ.ศ. 2547 UNESCO จึงเสนอโครงการ “เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์” (The Creative Cities Network) เพื่อส่งเสริมการพัฒนา

ด้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industries) ที่จะนำไปสู่รูปแบบใหม่ของการร่วมมือในระดับนานาชาติ ในภาคประชาชนเอกชน สาธารณะและประชาคม

ในโครงการเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของ UNESCO นอกจากจะมีเป้าหมายที่จะสนับสนุนความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาในระดับนานาชาติและเพื่อตั้งหลักตอบรับกับผลกระทบในระดับโลก โดยความพยายามที่จะเชื่อมโยงเมืองต่าง ๆ เข้าด้วยกันแล้ว ยังได้กล่าวถึงความเป็นไปได้ในการสร้างการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ (Creating New Tourism Opportunities) ที่นักท่องเที่ยวจะสามารถรับและเข้าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมเมืองนั้น ๆ ทั้งวัฒนธรรมในลักษณะที่จับต้องได้และเป็นนามธรรม (Tangible and Intangible Cultural) โดยผ่านประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเอง

โครงการเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์และการท่องเที่ยวแนวใหม่ของ UNESCO จึงเน้นถึงความผูกพัน (Engaged) ความจริงแท้ผ่านประสบการณ์ (Authentic Experience) ซึ่งเป็นการส่งเสริมกิจกรรมที่จะทำให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในลักษณะทางวัฒนธรรมของเมืองที่ไปเยือน (Active understanding of the specific cultural features of a place) โครงการเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ จึงสนับสนุนให้มีรูปแบบของการท่องเที่ยวใหม่ ที่เน้นความผูกพันระหว่างผู้มาเยือนและเจ้าของบ้าน โดยผ่านการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงในทางศิลปะและวัฒนธรรมของเมืองที่ไปเยือน เพื่อที่จะนำไปสู่ความเข้าใจอย่างแท้จริงในพื้นที่ที่ท่องเที่ยว ซึ่งมีความสอดคล้องกับทิศทางการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์”

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้กำหนดนิยามของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า

“การท่องเที่ยวสร้างสรรค์ คือการเดินทางที่มุ่งไปสู่ความผูกพันและประสบการณ์จริงแท้ที่เกิดจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ศิลปะ มรดกทางวัฒนธรรมหรือคุณลักษณะพิเศษของพื้นที่นั้น และนำมาซึ่งความเชื่อมโยงกับผู้คนซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่และเป็นผู้รังสรรค์วัฒนธรรมที่มีชีวิตนั้น” (Creative Tourism is travel directed toward an engaged and authentic experience, with participative learning in the arts, heritage, or special character of a place, and it provides a connection with those who reside in this place and create this living culture- UNESCO, 2006)

ในการประชุม Creative Cities Network ซึ่งจัดขึ้นในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2549 โดยมีจุดประสงค์เพื่อวางแผนเตรียมการประชุม Santa Fe International Conference on Creative Tourism ในปี พ.ศ. 2551 ได้มีการหารือถึงคานิยามของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการวางรูปแบบของการประชุมดังกล่าว ซึ่งให้ความสำคัญกับการนำเสนอประสบการณ์และการมีส่วนร่วม โดยคณะกรรมการวางแผนการประชุมได้ร่วมกันพัฒนานิยามความหมายให้กับ Creative Tourism ขึ้นใหม่ ว่า

“การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ การท่องเที่ยวที่มุ่งไปสู่ความผูกพันและประสบการณ์อันแท้จริง ซึ่งได้มาจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้านศิลปะ มรดกทางวัฒนธรรมหรือคุณ

ลักษณะเฉพาะของพื้นที่” (Creative Tourism is a tourism directed toward an engaged and authentic experience, with participative learning in the arts, heritage or special character of a place.)(Wurzburger, 2009)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2550 ภายหลังจากที่คริสปิน เรย์มอนด์ ได้มีประสบการณ์การนาแนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไปดำเนินงานกับโครงการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศนิวซีแลนด์ (ดูข้างหน้า) ได้ปรับนิยามของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่

“คือรูปแบบอันยั่งยืนของการท่องเที่ยวซึ่งมอบความรู้สึที่แท้จริงของวัฒนธรรมท้องถิ่นผ่านการลงมือปฏิบัติและประสบการณ์เชิงสร้างสรรค์อย่างไม่เป็นทางการ โดยการลงมือปฏิบัตินั้นเกิดขึ้นในกลุ่มขนาดเล็กที่บ้านหรือสถานที่ทำงานของผู้สอน โดยพวกเขายินยอมที่จะให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ความสามารถเชิงสร้างสรรค์ของตนเองไปพร้อมๆไปกับได้ใกล้ชิดกับผู้คนในท้องถิ่นที่ได้มาเยือน”

(“A more sustainable form of tourism that provides an authentic feel for a local culture through informal, hands-on workshops and creative experiences. Workshops take place in small groups at tutors’ homes and places of work; they allow visitors to explore their creativity while getting closer to local people.” (Raymond: 2007))

นิยามของ “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วมในประสบการณ์ทางวัฒนธรรมอันเป็นลักษณะเฉพาะของพื้นที่ท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีความจดจํา ประทับใจและในท้ายที่สุดจะมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในพื้นที่ที่ได้ท่องเที่ยว ในนิยามขององค์กรยูเนสโก ได้เน้นย้ำถึงความผูกพันระหว่างนักท่องเที่ยวและเจ้าของบ้าน (Hosts and Guests) ผ่านประสบการณ์ทางวัฒนธรรมที่แท้จริง โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ศิลปะ และมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างใกล้ชิดระหว่างผู้ท่องเที่ยวและคนท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง อันเป็นการสนับสนุนส่งเสริมการสนทนาระหว่างวัฒนธรรมซึ่งจะช่วยพิทักษ์รักษาความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้สืบเนื่องต่อไป

เมื่อประมวลคุณลักษณะต่าง ๆ โดยรวมของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ก็พบว่า เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีคุณสมบัติซึ่งประกอบด้วย

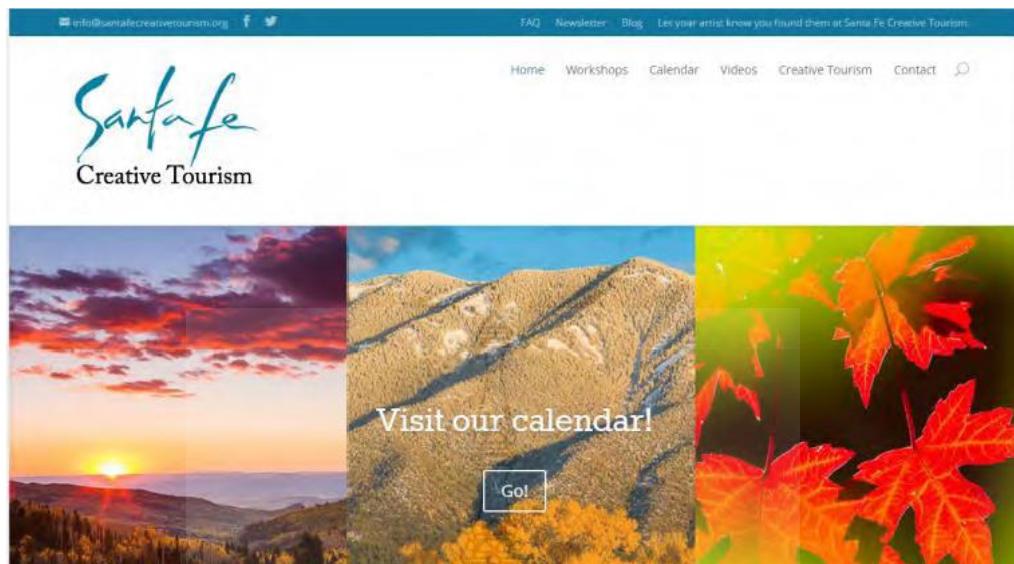
- ผู้ท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านมีความผูกพันระหว่างกัน (Each engaging the other)
- มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน / ส่งผ่าน-ส่งต่อประสบการณ์ (Exchange information / transformation and transformative experiences)
- มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมหรือข้ามวัฒนธรรม (Cultural experience/ Cross-cultural engagement)
- ผ่านประสบการณ์จากการมีส่วนร่วม (Hands-on experience)
- เป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าเป็นผู้ชม (More participate than observe)

- นักท่องเที่ยวมีโอกาสพัฒนาศักยภาพในการสร้างสรรค์ของตนเองและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรียนรู้ประสบการณ์ (Co-creating tourism experience)
 - มีความจริงแท้ทั้งในกระบวนการการผลิตและผลิตภัณฑ์, ประสบการณ์จริง (Authentic both process and product / genuine experience)
 - มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งทางวัฒนธรรมของพื้นที่ที่ท่องเที่ยว หรือชื่นชมและเข้าใจ “จิตวิญญาณของพื้นที่” (Spirit of place /Sense of Place/ deep meaning / understanding of the specific cultural of the place)
 - การท่องเที่ยวแบบจัดเตรียมไว้อย่างจำเพาะเจาะจง (Tailor-made approach)
- หลังจากที่แนวความคิดของ “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” (Creative Tourism) ได้เป็นที่รู้จักและแพร่หลายมากขึ้น และได้นำไปปฏิบัติในหลายประเทศ ถึงแม้ว่าจะยังคงยึดถือในหลักการเบื้องต้นของนิยามที่ให้ความสำคัญกับ “การลงมือปฏิบัติ และความผูกพันระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้าน” ในแต่ละประเทศก็ได้ “สร้างสรรค์” ทิศทางและความหมายการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างหลากหลาย เช่น

ภาพที่ 2.1 Creative Tourism New Zealand

ที่มา: Website Creative Tourism New Zealand <http://www.creativetourism.co.nz/>

ภาพที่ 2.2 DIY Santa Fe' in New Mexico

ที่มา: Website Creative Tourism Santa Fe USA (ที่มา <http://santafecreativetourism.org/>)

ภาพที่ 2.3 Creative Paris

ที่มา: Website Creative Paris (ที่มา <http://www.creativeparis.info/en/>)

Taiwan Cultural & Creative Industry (Taiwan Soft Power)

ads. animation music product design arts cartooning movie architecture visual comm. tour food medical home

Taiwanese government's strategy : Taipei must increase its "soft power" if it is to stand on the international stage. (BBC Oct 2010)

Taiwan also stated. "Taiwan is small, but our 'soft power' is big !", "Culture makes Taiwan great !"
" etc

Dr. Joseph Nye said hard & soft power enables Taiwan to deal with China and expand its international space. (Dec. 8, 2010)

How is Taiwan's "Soft Power" ? (Last power is military, etc)

Taiwan's culture & creativity, and politics (human rights) are not really good...

★ Taiwan's cultural creativity : artists—shortage of creativity & vivid imagination ! government—lacking of forward thinking ... see web-pages below, and [Taiwan's Pavilion at Shanghai's World Expo. \(China\)](#)

★ Taiwan's soft power : see [Human Rights](#) , [Taiwanese personality](#).

Tourism Full analysis pls. click [Taiwan Tour&Travel](#)

"Formosa" means "a beautiful island", however, some media of both Taiwan and China (新週刊New Weekly) comment top point of interest in Taiwan is Taiwanese people itself. (an ambassador from S. America said so too)

◎ <the China Times> 5-26-2015: "We should pay attention to a poll on the net in Hong Kong, it says Taiwan is the most disappointed place for the tou, because Taiwan's night market is the only place worth to visit."
(<media commentary> scholar's view "旅遊的文創")

◎ According to 2009 ECA int'l "the Best Place to Reside" , Taipei ranks No.57, Asia top 3 are Singapore , HK , Tokyo(both world No.15) *

[New I world no.1 ranking 2015, 2014, 2013, 2010-12](#)
[Taiwan's soft power vs BBC](#)
[Humor vs cultural creativity](#)
[China Taiwan Pavilion EXPO 2010](#)
[comment world events](#)

ภาพที่ 2.4 Creative Life Industry (CLI) Taiwan

ที่มา: Website Creative Life Industry (CLI) Taiwan

(<http://intlhumanrights.com/TaiwanCulturalCreative.htm>)

English

Creative Tourism The Network Members Awards Press Gallery Conferences News Contact

Austria

Home / Austria

Creative Tourism Austria

<http://www.kreativreisen.at/en>

Welcome to Creative Tourism in Austria!

Our creative partners and top hoteliers invite you to inspiring and enriching culture trips throughout Austria: Discover the artistic, the culinary and the creative Austria as you might never have experienced it before!

ภาพที่ 2.5 Creative Tourism Austria

ที่มา: Website Creative Tourism Austria

(ที่มา <http://www.creativetourismnetwork.org/autriche/>)

ภาพที่ 2.6 Creative Tourism Thailand

ที่มา: Website Creative Tourism Thailand (ที่มา <http://ctthailand.net/>)

ในกรณีของประเทศไทย คณะทำงานต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยความร่วมมือขององค์การการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) ร่วมกับคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ให้นิยาม “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” ไว้ดังนี้

“การท่องเที่ยวที่สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจในคุณค่าทางสังคม วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของพื้นที่การท่องเที่ยวอย่างลึกซึ้ง โดยผ่านประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของพื้นที่หรือเจ้าของวัฒนธรรมฯ” (คณะทำงาน โครงการต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์, 2555)

โดยคณะทำงานฯ ได้ใช้นิยามดังกล่าวเป็นกรอบในการทำงาน เพื่อเลือกพื้นที่กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเขตพื้นที่พิเศษทั้ง 6 พื้นที่ เพื่อพัฒนาให้เป็นเป้าหมายใหม่ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย

คำ Creative Tourism ได้มีการอ้างอิงถึงเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.2536 โดย เพอร์ซและบัทเลอร์ ในหนังสือ Tourism Research: Critiques and Challenges. (อ้างอิงใน Richards: 2011) ในฐานะที่เป็นการรูปแบบการท่องเที่ยวแบบหนึ่งที่มีศักยภาพ แต่ไม่ได้มีการให้คำนิยามไว้ ต่อมาในช่วง พ.ศ.2533 - 2542 (ทศวรรษที่ 1990) เกิดความสนใจว่า “ความสร้างสรรค์” น่าจะมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงหัตถกรรม (Crafts Tourism) ไม่ว่าจะเป็นในเขตเมืองหรือชนบท ตัวอย่างเช่น EUROTEX Project ในกลุ่มประเทศฟินแลนด์ กรีซ และโปรตุเกส ที่ชี้ให้เห็นว่านักท่องเที่ยวเริ่มให้ความสนใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมพื้นบ้านและมีความประสงค์ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในประสบการณ์การเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2543 คริสติน เรย์มอน และ เกร็ก ริชาร์ด จึงได้ร่วมกำหนดคานิยาม Creative Tourism ขึ้นเป็นครั้งแรกว่า

“การท่องเที่ยวซึ่งมอบโอกาสให้กับผู้เดินทางในการพัฒนาศักยภาพการสร้างสรรค์ของตน ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริง ที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของพื้นที่ เป้าหมายที่ได้ท่องเที่ยว” (“tourism which offer visitors the opportunities to develop their creative potential through active participation in courses and learning experiences which are characteristic of the holiday destination where they are undertaken”) (Richards and Raymond: 2000)

ก่อนที่องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) และหน่วยงานอื่น ๆ จะได้ปรับคำนิยามให้เฉพาะเจาะจงไปตามเป้าหมายการทำงานและบริบทของตนเอง

“การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ การท่องเที่ยวที่มุ่งไปสู่ความผูกพันและประสบการณ์อันแท้จริง ซึ่งได้มาจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้านศิลปะ มรดกทางวัฒนธรรม หรือคุณลักษณะเฉพาะของพื้นที่และนำมาซึ่งความเชื่อมโยงกับผู้คนซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่และเป็นผู้รังสรรค์วัฒนธรรมที่มีชีวิตนั้น” (Creative Tourism is a tourism directed toward an engaged and authentic experience, with participative learning in the arts, heritage or special character of a place, and it provide a connection with those who reside in this place and create this living culture) (UNESCO :2006)

“การท่องเที่ยวที่สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจในคุณค่าทางสังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมของพื้นที่การท่องเที่ยวอย่างลึกซึ้ง โดยผ่านประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของพื้นที่หรือเจ้าของวัฒนธรรมฯ” (คณะทำงาน โครงการต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์: 2555)

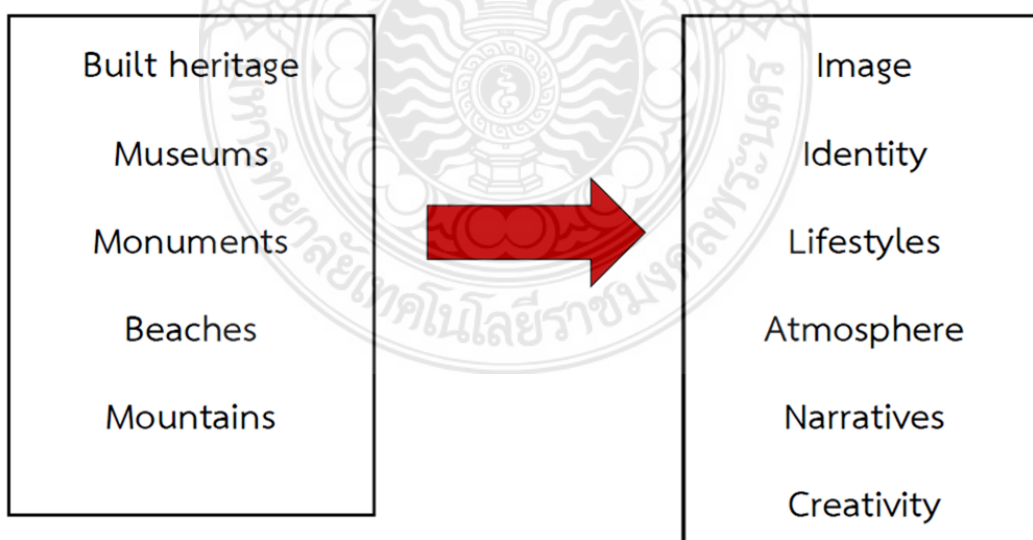
กล่าวได้ว่า “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” จึงเป็นพัฒนาการของ “การท่องเที่ยววัฒนธรรม” (Cultural Tourism) ในอีกรูปแบบหนึ่งนั่นเอง ในขณะที่การท่องเที่ยววัฒนธรรมเกี่ยวพันกับการ “เที่ยวชม”(Viewing) “มองดู” (Seeing) “คิดใคร่ครวญ” (Contemplating) เช่น การเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ งานศิลปะ การแสดง โบราณสถาน แต่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ วางอยู่บนพื้นฐานของ “การมีประสบการณ์” (Experiencing) “การเข้าไปมีส่วนร่วม” (Participating) และ “การเรียนรู้” (Learning) ไม่ใช่เป็นเพียงการไปเยี่ยมชมการวาดภาพของช่างพื้นบ้าน แต่ลงไปเรียนรู้และลงมือวาดภาพพื้นเมืองด้วยตนเอง ประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวได้ร่วมเรียนรู้ในพื้นที่ที่ได้ท่องเที่ยว เปิดโอกาสให้เข้าไปมีส่วนร่วมในมรดกวัฒนธรรม ทักษะและคุณลักษณะเฉพาะของพื้นที่ที่ได้เยี่ยมชม นักท่องเที่ยวจะได้รับความพึงพอใจอันประณีต ผ่านการตระหนักรู้ตนเอง (Self-actualization) ในกระบวนการของการพัฒนาทักษะและการสร้างสรรค์ร่วมกับเจ้าของพื้นที่ (Ohridska-Olson and Ivanov: 2010)

กล่าวโดยสรุป การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากการท่องเที่ยววัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญ อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมซึ่งตอบสนองกับความเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตของคนกลุ่มใหม่ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับความผูกพัน (Engaged) ของนักท่องเที่ยว (Guest) กับ

ผู้ถูกท่องเที่ยว (Host) ส่งเสริมการเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ผ่านประสบการณ์ที่มาจากการเรียนรู้ในพื้นที่ท่องเที่ยว (Authentic-active Participation) ซึ่งรูปแบบและลักษณะของการท่องเที่ยวดังกล่าวนี้จะเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพการสร้างสรรค์ของตนไปร่วมกันซึ่งจะก่อให้เกิดความจดจํา-ประทับใจอย่างลึกซึ้งในพื้นที่ของการท่องเที่ยว (Understanding Specific Cultural of the Place/Spirit of Place) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นี้ ให้คำตอบใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทของนักท่องเที่ยวปัจจุบัน ที่ไม่เพียงแต่ต้องการ “มองดู” (Seeing) สิ่งคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากตน แต่มีความประสงค์ที่จะ “ลงมือทำ” (Doing) เพื่อเรียนรู้ ทาความเข้าใจในมรดกทางวัฒนธรรมของพื้นที่ที่ท่องเที่ยวอย่างลึกซึ้ง พร้อม ๆ กันกับพัฒนาศักยภาพของตนผ่านการปฏิบัติ (Practice) กิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมของพื้นที่ท่องเที่ยว และเพื่อที่จะได้รับแรงบันดาลใจใหม่ ๆ ภายหลังกลับไปดำเนินชีวิตปกติการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงไม่เพียงแต่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เข้าใจในพื้นที่ท่องเที่ยวและช่วยพัฒนาศักยภาพของผู้ท่องเที่ยวให้เพิ่มขึ้นเท่านั้น การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้มีส่วนในการสร้างสรรค์และพัฒนาพื้นที่เป้าหมายปลายทางของการท่องเที่ยวอีกด้วย

รูปแบบและแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

เกร็ก ริชาร์ด (2010) หนึ่งในผู้ก่อตั้งแนวความคิดเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ชี้ให้เห็นว่า รูปแบบของการท่องเที่ยวแบบใหม่ที่เรียกว่า “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” (Creative Tourism) แม้จะเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Tourism) ในภาพรวม การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีความสนใจเลื่อนไปจากเดิม คือ จากวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Resources) ไปสู่ทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม (Intangible Cultural Resources)

ภาพที่ 2.7 การเคลื่อนของวัฒนธรรมการท่องเที่ยวจากแบบเดิมสู่แบบใหม่

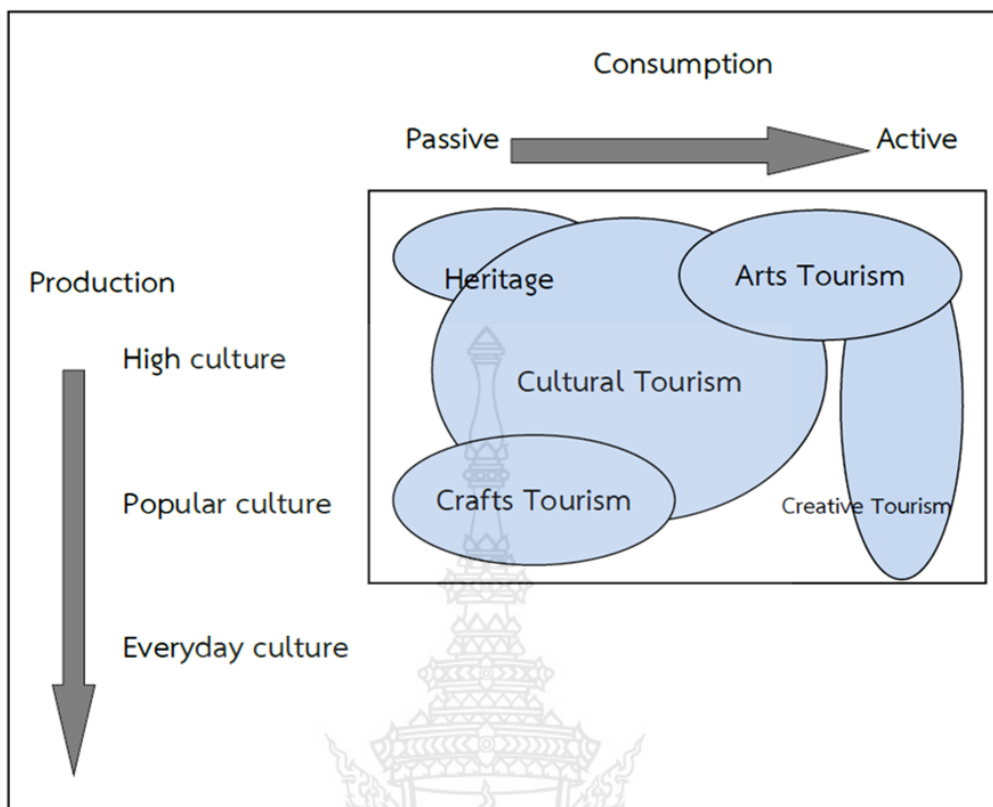
ที่มา: Richards: 2010

นักท่องเที่ยวที่เคยสนใจการเยี่ยมชมสิ่งก่อสร้างมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ เช่น การเยี่ยมชม พิพิธภัณฑสถาน ประวัติศาสตร์ อนุสรณ์สถาน พักผ่อนตามหาดทรายหรือป็นภูเขา ในปัจจุบัน นักท่องเที่ยวจำนวนมากหันไปให้ความสนใจกับการท่องเที่ยว ภาพลักษณ์ (Image) อัตลักษณ์ (Identity) วิถีชีวิต (Lifestyles) บรรยากาศ (Atmosphere) เรื่องเล่า (Narratives) การสร้างสรรค์ (Creativity) และสื่อ (Media)

นอกจากนั้น ความสนใจเดิมที่นักท่องเที่ยวมักให้ความสำคัญกับคุณค่าของวัฒนธรรมชั้นสูง (High Culture) เช่น ปราสาท ราชวัง หอศิลป์ พิพิธภัณฑสถาน ก็ปรับเปลี่ยนมาเป็นที่สนใจกับวิถีชีวิตสามัญ (Everyday Culture) เพิ่มมากขึ้น เช่น ร้านอาหารพื้นถิ่น ตลาด บ้านเรือน วิถีชีวิตชุมชนที่จะทำให้ นักท่องเที่ยวได้พบและมีส่วนร่วมใน “ชีวิตจริง” ของผู้คนจากเดิมที่เคยเป็นแต่ผู้ชม ยิ่งไปกว่านั้น นักท่องเที่ยวเรียกร้องที่จะมีกิจกรรมในสถานที่ตนเองท่องเที่ยวในระยะเวลายาวนานขึ้นและโดยทิศทางดังกล่าวนี้ จึงทำให้ “การท่องเที่ยวสร้างสรรค์ (Creative Tourism) สอดคล้องกับทิศทางใหม่ของการท่องเที่ยวในปัจจุบัน และขณะเดียวกัน “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในลักษณะทางวัฒนธรรมของเมืองที่ไปเยือน (Active understanding of the specific cultural features of a place) ตามเจตนารมณ์ขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโก ที่ต้องการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมความหลากหลาย และการสนทนาระหว่างวัฒนธรรม

การเปลี่ยนผ่านสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แตกต่างไปจากการท่องเที่ยวทางศิลปหัตถกรรม (Crafts Tourism) หรือการท่องเที่ยวทางมรดกทางวัฒนธรรม (Heritage Tourism) แบบเดิมที่นักท่องเที่ยวเป็นเพียงแต่ผู้ชมอยู่ห่าง ๆ ถ่ายภาพ ซื้อของที่ระลึกเท่านั้น แต่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Tourism) หรือการท่องเที่ยว (เยี่ยมชม) ศิลปะ (Arts Tourism) แบบเดิมที่เป็นการท่องเที่ยวแบบตั้งรับ (Passive) คือ การเยี่ยมชม (Viewing) การครุ่นคิดใคร่ครวญ (Contemplating) ไปสู่การท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวัฒนธรรมอย่างกระตือรือร้น (Active) ผ่านการมีประสบการณ์ (Experiencing) การเข้าไปมีส่วนร่วม (Participating) และการเรียนรู้ (Learning) ด้วยความมุ่งหมายว่าการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆผ่านประสบการณ์จริงจะมีส่วนในการเสริมศักยภาพในการเรียนรู้และสร้างสรรค์ของตนเองและสามารถนำกลับไปใช้ในชีวิตประจำวัน หรือหน้าที่การงานของตนเมื่อกลับไป และในขณะเดียวกันก็เป็นการร่วมสร้างสินค้าและบริการให้ตรงตามความต้องการของตนเอง (Prosumer) อันเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ตนเอง (Self-actualized) การแสดงตัวตน (Self expression) และอัตลักษณ์เฉพาะตนให้มีแตกต่างออกไปจากผู้อื่นในโลกสมัยใหม่

ภาพที่ 2.8 การเปลี่ยนผ่านจากการท่องเที่ยววัฒนธรรมสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
ที่มา: Richards: 2010

โอริดสกา-อลสันและอิวานอฟ (Ohridska-Olson & Ivanov: 2010) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรูปแบบทางธุรกิจของการท่องเที่ยววัฒนธรรม (Cultural Tourism)กับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ไว้ 4 ประเด็น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และ “การสร้างสรรค” (Creativity) ได้ช่วยเปิดทางต้นของการท่องเที่ยววัฒนธรรมให้มีความยั่งยืนและตอบรับกับแนวทางใหม่ของการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ต้องคำนึงถึงความสมดุลในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อม

ลักษณะรูปแบบทางธุรกิจของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative tourism business model main characteristics)	ลักษณะรูปแบบทางธุรกิจของการท่องเที่ยววัฒนธรรม (Traditional Cultural tourism business model main characteristics)
ทรัพยากรการท่องเที่ยว: อยู่บนพื้นฐานของทุนสร้างสรรค์ท้องถิ่นที่พัฒนาเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา กระบวนการทางศิลปะหรือการสร้างสรรค์ถือเป็นทรัพยากรของการท่องเที่ยวที่กว้างขวาง นับตั้งแต่การสานตระกร้าในอียิปต์ การเดินแชมบ้าในคิวบา เรียนการทำกีตาร์ในบัลกาเรีย จนถึงงานโลหะที่นิวยอร์ก	ทรัพยากรการท่องเที่ยว: อยู่บนพื้นฐานของมรดกวัฒนธรรมที่มีอยู่และถูกกำหนดคุณลักษณะไว้ล่วงหน้าแล้ว เช่น ตึกสัญลักษณ์ กิจกรรมทางวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียง อนุสรณ์สถาน อนุสาวรีย์แห่งชาติหรือมรดกโลกที่รับรองโดยยูเนสโก
ตลาดเป้าหมาย: กลุ่มขนาดเล็กหรือบุคคลที่มีความสนใจเฉพาะ	ตลาดเป้าหมาย: กลุ่มขนาดใหญ่หรือกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจทางวัฒนธรรมโดยทั่วไป
ผลประโยชน์สำหรับมรดกวัฒนธรรม : การมีส่วนร่วมไม่นำไปสู่การทำลาย, ผู้มาเยือนมีความรับผิดชอบ, การสร้างสรรค์ใหม่ของมรดกวัฒนธรรม	ผลประโยชน์สำหรับมรดกวัฒนธรรม : กลุ่มนักท่องเที่ยวขนาดใหญ่ส่งผลเสียต่อสถานที่ตั้งของมรดกวัฒนธรรม
ความยั่งยืน: มีมากเนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์วางอยู่บนพื้นฐานของกระบวนการสร้างสรรค์ไม่สิ้นสุด	ความยั่งยืน: มีจำกัด เนื่องจากในหลายกรณีทรัพยากรสำหรับการท่องเที่ยววัฒนธรรมไม่สามารถสร้างขึ้นใหม่ได้

ภาพที่ 2.9 การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ – การเปรียบเทียบด้านรูปแบบทางเศรษฐกิจ

ที่มา: Ohridska-Olson & Ivanov: 2010

เกร็ก ริชาร์ด (Richards: 2010) ได้เสนอรูปแบบของการสร้างสรรค์อันเป็นพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Basic Modes of Implementation of Creative Tourism) ในสองลักษณะคือ

1. ใช้การสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมของนักท่องเที่ยว (Using creativity as a tourist activity)
2. ใช้การสร้างสรรค์เป็นฉากหลังของการท่องเที่ยว (Using creativity as backdrop for tourism)

ในรูปแบบแรกจะเป็นสิ่งที่ได้รับการปฏิบัติอยู่แล้วในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ให้นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วมในพื้นที่ท่องเที่ยว นั้น ๆ แต่ปัจจุบันการนำเอาการสร้างสรรค์มาเป็นฉากหลัง

ของการท่องเที่ยว หรือการสร้าง “บรรยากาศ” ในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ นั้นได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สถานที่ท่องเที่ยวนั้นมี “เสน่ห์” เพิ่มขึ้น ตัวอย่างเช่นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของเมือง ซานตา เฟ เมืองซึ่งได้รับการประกาศโดยยูเนสโก ให้เป็นเมืองสร้างสรรค์ด้านศิลปหัตถกรรม โดยจัดให้มีกิจกรรมเกี่ยวเนื่องกับการเรียนรู้ อบรมเรื่องเกี่ยวกับการปั้น หม้อดินเผา (งานศิลปะของเผ่าเพลโบ (Pueblo) ในเขตนี้ มีชื่อเสียงมาแต่เดิม) หลักสูตรการทำอาหารพื้นเมือง หรือการทำเครื่องรางพื้นเมือง ที่พิพิธภัณฑ์ ศิลปะพื้นเมือง มีความหลากหลายของรูปแบบประสบการณ์ที่จะนำเสนอให้กับนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่จะเข้าร่วมนับตั้งแต่การซื้อผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ในพื้นที่ไปจนถึงการเข้าชม-ชิม หรือเรียนรู้ทักษะบางด้าน ในพื้นที่ท่องเที่ยว

รูปแบบประสบการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ตารางที่ 2.1 รูปแบบประสบการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

กิจกรรมพื้นฐาน (Basic of activity)	รูปแบบของประสบการณ์ (Type of Experience)
การเรียนรู้ (Learning)	การอบรม (Workshops)
การชิม (Testing)	ประสบการณ์ (Experiences) ลงมือปฏิบัติ (Open ateliers)
การเยี่ยมชม (Seeing)	เส้นทางท่องเที่ยว (Itineraries)
การซื้อ (Buying)	ห้องแสดงภาพ (Galleries), ร้านขายของ (Shop windows)

รูปแบบของประสบการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีความหลากหลายรูปแบบ เช่นใน กิจกรรมการเรียนรู้ (Learning) เช่น การปั้นเครื่องสังคโลก, ทอผ้า ก็สามารถใช้รูปแบบของกิจกรรมในการ จัดการอบรมปฏิบัติการ (Workshops)

การชิม (Testing) อาหารท้องถิ่น ขนม หรือการทำเหล้าองุ่น, เหล้าพื้นบ้านก็สามารถจัดให้ นักท่องเที่ยวได้มีประสบการณ์ผ่าน การเข้าร่วมการชิมไวน์/เหล้าพื้นบ้าน/ขนม พร้อมกับให้ความรู้ไป พร้อม ๆ กับการลงมือปฏิบัติ (Experience/open ateliers)

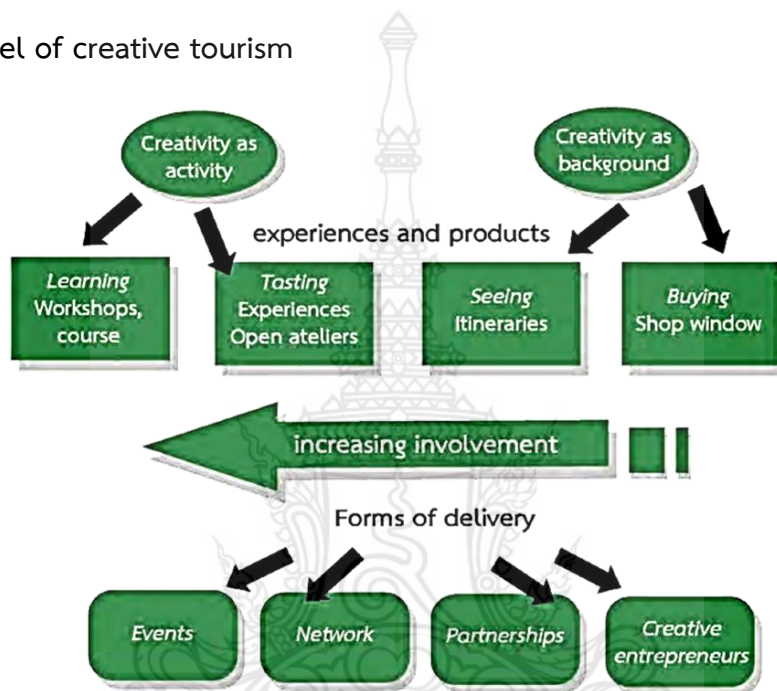
การเยี่ยมชม (Seeing) แทนที่จะเป็นการเดินทางเข้าไปชมเฉพาะจุด ก็จัดให้เป็นการเยี่ยมชมตาม เส้นทาง เช่น เส้นทางเที่ยวสวน/เส้นทางชนบททางตอนใต้ของฝรั่งเศส

การซื้อของ (Buying) ก็สามารถปรับกิจกรรมดังกล่าวไปสู่รูปแบบประสบการณ์ของการเดินตาม แกลเลอรี หรือการเยี่ยมชมตามห้างสรรพสินค้าชั้นนำ (Galleries/Shop window)

ต่อมาริชาร์ด (Richards: 2011) ได้จัดทำปรับเปลี่ยนแผนผังของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้ ชัดเจนขึ้น โดยแสดงถึงรูปแบบของประสบการณ์และผลิตภัณฑ์ (experiences and products) อันเป็น ผลจากการที่ใช้การสร้างสรรค์ในฐานะเป็นฉากหลัง (creativity as background) และในฐานะเป็น

กิจกรรม (creativity as activity) ที่มีขอบเขตกว้างขวางซึ่งเรียกร้องการเข้าร่วมเพิ่มมากขึ้น (increasing involvement) นับตั้งแต่ ผลิตภัณฑ์เพื่อการซื้อขาย ไปจนถึงเส้นทางการท่องเที่ยว (Itineraries) การทดลองมีประสบการณ์ร่วม (testing) ไปจนถึงการลงมือเรียนรู้ (learning) โดยมีตัวพาหะของความคิดสร้างสรรค์ (Carriers of creativity) ใน 4 แบบ คือ ผลิตภัณฑ์ (products) กระบวนการ (processes) ผู้คน (people) และ สภาพแวดล้อม (environment)

Model of creative tourism

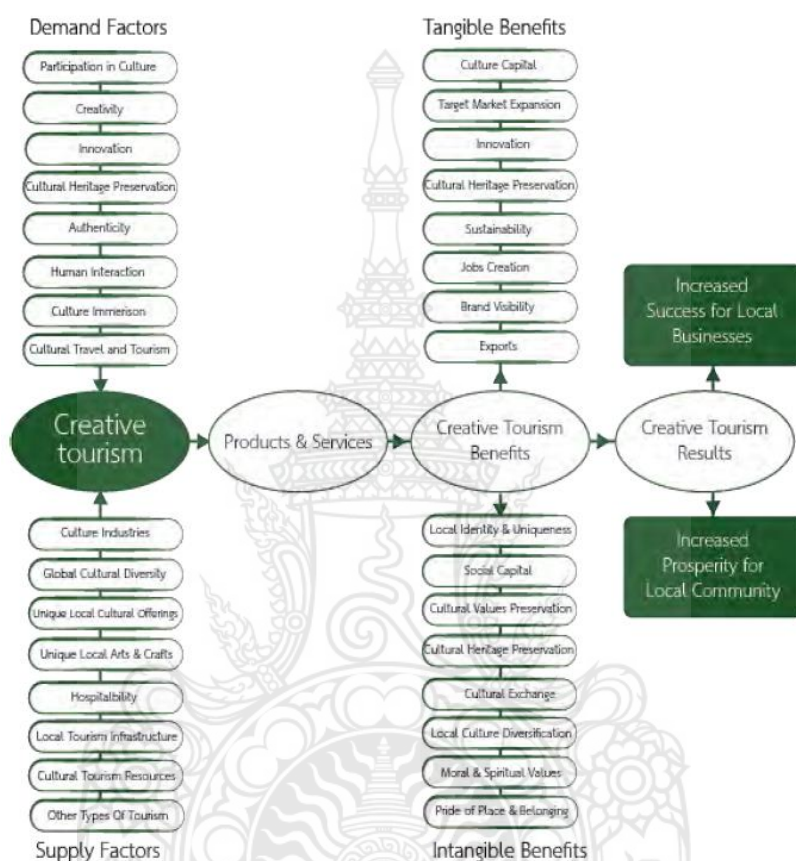
ภาพที่ 2.10 แผนผัง วิธีการของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
ที่มา: Richards: 2011

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จึงเปิดโอกาสใหม่ให้กับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่กำลังอยู่ในวังวนของวงจรอุบาทว์ที่ทำให้พื้นที่ท่องเที่ยวมีความคล้ายคลึงกันการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีศักยภาพในการที่จะตอบรับกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ที่มีแนวโน้มความต้องการตอบสนองที่มีลักษณะเฉพาะตัว แสวงหาความหมาย (Search for meaning) ต้องการประสบการณ์ใหม่เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพของตนเอง นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับทั้งมรดกทางวัฒนธรรมในรูปวัตถุ (Tangible Cultural Heritage) และมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage)

โอริดสกา-อลสันและอิวานอฟ (Ohridska-Olson & Ivanov: 2010) ได้จัดทำแผนผังแจกแจงรูปแบบธุรกิจของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism Business Model) ว่าประกอบไปด้วยทั้งปัจจัยด้าน

ความต้องการ (Demand Factors) และปัจจัยสนับสนุน (Supply Factors) นามาซึ่งผลประโยชน์ ทั้งในด้านของธุรกิจท้องถิ่น (Success for Local Business) และความรุ่มรวยของชุมชน (Prosperity for Local Community)

Creative Tourism Business Model

ภาพที่ 2.11 แผนผัง รูปแบบธุรกิจของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ที่มา: Ohridska-Olson & Ivanov: 2011

ที่มาและพัฒนาการของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย

วันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2555 องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. ร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้จัดงานแถลงข่าวเปิดตัว “โครงการต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” เพื่อดำเนินงานพัฒนาต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในการสร้างความสมดุลของชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

โดยพันเอก ดร.นาฬิกาอติภักดิ์ แสงสนิท ผู้อำนวยการ อพท. ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ไว้ว่า “เป็นการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชนและเอกลักษณ์ของสถานที่ โดยนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของ

วัฒนธรรม และมีโอกาสใช้ชีวิตร่วมกันกับเจ้าของสถานที่และเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชนและเอกลักษณ์ของสถานที่ ไม่ใช่เป็นกิจกรรมที่เน้นรายได้ของชุมชนแต่เป็น กิจกรรมที่เน้นคุณค่าของชุมชน” โดยจุดเริ่มต้นของการพัฒนาต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นมี เป้าหมาย “ในการหารูปแบบ สร้างองค์ความรู้และสร้างเครือข่ายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือให้ชุมชนได้มีโอกาสในการใช้สิทธิ์เป็นเจ้าของพื้นที่ เจ้าของ วัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของชุมชน เพื่อกำหนดทิศทางและสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วยตนเอง อันจะ นามาซึ่งผลประโยชน์ที่เป็นธรรมมากขึ้น พร้อมกับสร้างความเข้าใจให้กับนักท่องเที่ยวและชุมชนได้ร่วมกัน จัดการท่องเที่ยวแบบรับผิดชอบต่อชุมชน”

คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคณะทำงาน “โครงการต้นแบบเชิงสร้างสรรค์” ร่วมกับเจ้าหน้าที่ทั้งในส่วนกลางและเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่พิเศษของ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้ดำเนินงานมาโดยลำดับนับตั้งแต่การ รวบรวมข้อมูลงานศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อกำหนดนิยาม ความหมายและคุณสมบัติของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ค้นหากิจกรรมที่มีต้นทุนทางธรรมชาติและ วัฒนธรรมซึ่งมีศักยภาพ เพื่อพัฒนาให้เป็นต้นแบบของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในเขตพื้นที่พิเศษ 4 (อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชชนาลัย-กำแพงเพชร) และพื้นที่พิเศษ 5 (จังหวัดเลย) ก่อนที่จะขยาย เครือข่ายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไปยังทุกพื้นที่พิเศษ ในปี พ.ศ. 2558 โดยได้ประกาศ และประชาสัมพันธ์ให้ 13 กิจกรรมของพื้นที่ท่องเที่ยวในเขตพื้นที่พิเศษทั้ง 6 พื้นที่ได้เป็นเป้าหมายใหม่ ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของประเทศไทย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ วิถีชีวิต ศิลปหัตถกรรม อาหาร การแสดงและงานสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นต่างส่วนหนึ่งของอัตลักษณ์วิถีชีวิตและมรดกทางวัฒนธรรม ของชุมชนซึ่งเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ได้มีประสบการณ์ตรงร่วมกับ เจ้าของพื้นที่ผ่านการลงมือปฏิบัติ อันจะนำไปสู่ความชื่นชมและเข้าใจใน “จิตวิญญาณของพื้นที่” และใน ขณะเดียวกันก็ได้พัฒนาศักยภาพของตนเองไปพร้อมกัน

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย (Creative Tourism Thailand) เป็นผลมาจากความ เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และเป็นพัฒนาการมาจากความคาดหวังที่มองเห็นว่า “การท่องเที่ยว” (Tourism) คือ เครื่องมือที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รัฐบาล ไทยมีความมุ่งมั่นที่จะปรับโครงสร้างการผลิตและบริการของประเทศให้เป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยเน้น การผลักดันเรื่องการเพิ่มคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และนวัตกรรมมาตั้งแต่แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 8 (2540 - 2544) จนถึงแผนพัฒนาฉบับที่ 10 (2550 - 2554) (ไกรฤกษ์: 2554 โดยที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดแบ่ง อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของไทยออกเป็น 4 สาขาหลัก 15 กลุ่มอุตสาหกรรมย่อยโดยยึดตามกรอบของ องค์การความร่วมมือเพื่อการค้าและการพัฒนา (UNCTAD) และ “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม” ถือเป็น

หนึ่งในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่ถือว่ามีศักยภาพของประเทศ (สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ : มปป.) ดังนี้

1. มรดกทางวัฒนธรรม (Heritage or Cultural Heritage)
 - 1.1 งานฝีมือและหัตถกรรม (Crafts)
 - 1.2 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural & Heritage Tourism)
 - 1.3 การแพทย์แผนไทย (Thai Traditional Medicine)
 - 1.4 อาหารไทย (Thai Food)
2. ศิลปะ (Arts)
 - 2.1 ศิลปะการแสดง (Performing Arts)
 - 2.2 หัตถศิลป์ (Visual Arts)
3. สื่อ (Media)
 - 3.1 การพิมพ์และสื่อการพิมพ์ (Publishing)
 - 3.2 การกระจายเสียง (Broadcasting)
 - 3.3 ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ (Film & Video)
 - 3.4 ดนตรี (Music)
4. งานสร้างสรรค์ตามลักษณะงาน (Functional Creation)
 - 4.1 งานออกแบบ (Design)
 - 4.2 แฟชั่น (Fashion)
 - 4.3 งานโฆษณา (Advertising)
 - 4.4 สถาปัตยกรรม (Architecture)
 - 4.5 ซอฟต์แวร์ (Software)

ในช่วงปี พ.ศ. 2545 - 2550 ซึ่งอยู่ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 9 นั้นเมื่อดูจากมูลค่าเฉลี่ยของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของประเทศไทยในแต่ละประเภทพบว่า อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ตามลักษณะงาน (Functional Creation) มีมูลค่าโดยเฉลี่ยสูงสุดคือ 487,949.17 ล้านบาท และรองลงมาคือ กลุ่มมรดกวัฒนธรรม มีมูลค่าเฉลี่ย 216,985 ล้านบาท กลุ่มสื่อสมัยใหม่ มีมูลค่าเฉลี่ย 64,045.33 ล้านบาท และประเภทศิลปะมีมูลค่าเฉลี่ย 513.66 ล้านบาท ตามลำดับ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาอัตราเฉลี่ยการเติบโตพบว่า อุตสาหกรรมประเภทมรดกทางวัฒนธรรมมีอัตราเฉลี่ยการเติบโตสูงสุดคือ (9.04%) ตามด้วยประเภทสื่อสมัยใหม่ (8.20%) ประเภทตามลักษณะงาน (4.55%) และประเภทศิลปะ (2.66%) ตามลำดับ (ชาญณรงค์: 2553 อ่างใน ไกรฤกษ์: 2554) อุตสาหกรรม “การท่องเที่ยว” ถือเป็นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ซึ่งถือว่ามีศักยภาพอย่างสูงในการหารายได้ให้กับประเทศในอันดับต้นๆ ดังนั้น ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) จึงได้กำหนดบทบาทในส่วนของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการบริการไว้ในประเด็นของการพัฒนาทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคมและทุน

ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเน้นในเรื่องของการเพิ่มขึ้นของความต้องการแรงงานในภาคบริการซึ่งจะสร้างขึ้นมาได้จากการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์: 2549 อ่างใน ฉันทิช: 2552) และในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ยังคงเน้นถึงการนำทุนของประเทศที่มีศักยภาพมาใช้ประโยชน์อย่างมีบูรณาการและเกื้อกูลกัน พร้อมทั้งเสริมสร้างทุนสังคม (ทุนมนุษย์ ทุนสังคม ทุนทางวัฒนธรรม) ให้มีความแข็งแกร่งเพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาประเทศ และมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็งโดยใช้ภูมิปัญญา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์ ในยุทธศาสตร์ที่ 5.1 ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ซึ่งครอบคลุมถึงการพัฒนารัฐกิจสร้างสรรค์ การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์และการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ และพัฒนาฐานการลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับอนุภูมิภาคให้เป็นฐานการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การเกษตรและการท่องเที่ยว (ราชกิจจานุเบกษา: 2554) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555 -2559 โดยคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ที่ชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มสนใจการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) และได้เสนอแนวทางการดำเนินงานไว้ในยุทธศาสตร์ 3.1 การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กิจกรรม นวัตกรรมและมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยวว่า “สร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ๆให้สอดคล้องกับความสนใจของนักท่องเที่ยวและตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย” (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา: 2554)

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่อันเป็นผลมาจากเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและสังคมของโลกซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ หลังจากได้ริเริ่มพัฒนาขึ้นที่ประเทศนิวซีแลนด์ ก่อนที่จะขยายรูปแบบที่แตกต่างกันไปอย่างกว้างขวางในเมืองและประเทศต่าง ๆ เช่น Creative Paris , Barcelona Creative Tourism, Creative Life Industries : Taiwan, 12 UNESCO Creative Tourism Destinations และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์: ประเทศไทย (Creative Tourism Thailand : New Destinations)

3. แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564)

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ ทั้งด้านคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยว บุคลากรการท่องเที่ยว และโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการสร้างสมดุลของการพัฒนาทั้งในมิติของพื้นที่ เวลา กิจกรรม รูปแบบ และกลุ่มนักท่องเที่ยว เพื่อการสร้างรายได้และการกระจายรายได้สู่ชุมชน และการเตรียมความพร้อมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่การเติบโตในอนาคตบนพื้นฐานของการลงทุนพัฒนา เทคโนโลยีสารสนเทศ

ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการทำงานอย่างบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และระหว่างประเทศ

วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2579

“ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานความเป็นไทยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน”

วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2579 มีแนวคิดหลักในการพัฒนาตามองค์ประกอบ 5 ประการ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลก ด้วยการยกระดับคุณภาพและเพิ่มความหลากหลายของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล มุ่งเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวโดยเน้นการเพิ่มค่าใช้จ่ายและวันพักต่อครั้งของการเดินทางของนักท่องเที่ยว และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศ

ประการที่สอง การเติบโตอย่างมีคุณภาพ โดยส่งเสริมคุณภาพในการเติบโตของการท่องเที่ยวระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยว อาทิ ระหว่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ระหว่างนักท่องเที่ยวตามถิ่นที่อยู่และระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปและนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะ ส่งเสริมคุณภาพในการเติบโตระหว่างพื้นที่ท่องเที่ยว โดยเน้นการกระจายการพัฒนาการท่องเที่ยวในเมืองท่องเที่ยวรองและพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น ส่งเสริมคุณภาพในการเติบโตระหว่างช่วงเวลาและฤดูกาล

ประการที่สาม การเติบโตบนพื้นฐานความเป็นไทย โดยเน้นการพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวิถีไทย เสริมสร้างความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนถึงอัตลักษณ์ความเป็นไทย และเสริมสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และการเป็นเจ้าบ้านที่ดีสำหรับประชาชนทุกระดับ

ประการที่สี่ การส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนโดยมุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งเพิ่มรายได้ และการกระจายรายได้แก่ประเทศ พัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นหนึ่งในตัวขับเคลื่อนการพัฒนาโครงสร้างของพื้นฐานของประเทศ และสร้างโอกาสในพื้นที่ในเมืองรองและชนบทและสนับสนุนภาคการลงทุนแก่ธุรกิจใอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง

ประการที่ห้า การพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้วยการส่งเสริมความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่เสี่ยงต่อการเสื่อมโทรม การบริหารความสามารถในการรองรับ และการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมความยั่งยืนของวัฒนธรรม โดยการเชิดชูและรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของไทย คุณค่าดั้งเดิม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน

1) พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการทุกรูปแบบอย่างมีมาตรฐาน โดยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบ เสริมสร้าง พัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวและบริการให้ครอบคลุมทุกรูปแบบ และส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันด้านธุรกิจการค้าทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย รวมถึงการเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อก้าวเข้าสู่การเป็นผู้นำคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการระดับโลก

2) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสินค้าและบริการอย่างยั่งยืน โดยการส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมด้านการบริหารจัดการ ตั้งอยู่บนพื้นฐานการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งในเชิงอัตลักษณ์ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ ได้แก่ การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว การส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ การส่งเสริมสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนผู้ประกอบการให้ใช้นวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการ การดูแลรักษาและปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นต้น

3) สร้างสมดุลในแหล่งท่องเที่ยวสินค้าและบริการ ทั้งในเชิงพื้นที่ เชิงเวลา ฤดูกาล และรูปแบบการท่องเที่ยว โดยการส่งเสริมความสมดุลเชิงพื้นที่ด้านการท่องเที่ยว ทั้งในแง่การกระจายรายได้ และจำนวนนักท่องเที่ยว ได้แก่ การจัดตั้งเขตพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดและพื้นที่ที่มีศักยภาพ การพัฒนาการท่องเที่ยวในเมืองรอง การพัฒนาการท่องเที่ยวในชนบท การพัฒนาสินค้าและบริการที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น เป็นต้น และการส่งเสริมความสมดุลเชิงเวลาและฤดูกาลในการท่องเที่ยว ได้แก่ การสร้างสรรค์กิจกรรม หรือเทศกาลประจำปีในพื้นที่ต่างๆ การสร้างสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ (Man – Made Attractions) เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

1) พัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยวโดยพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งในการเดินทางเข้าสู่ประเทศทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ได้แก่ การพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบกเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ยกกระต๊อบระบบขนส่งสาธารณะ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางระหว่างสถานที่ท่องเที่ยว พัฒนาเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สามารถเชื่อมโยงกับรูปแบบการเดินทางอื่น ๆ พัฒนาศักยภาพของสนามบินในการรองรับนักท่องเที่ยว เพิ่มเส้นทางและจำนวนเที่ยวบินระหว่างประเทศและภายในประเทศที่เชื่อมโยงระหว่างเมืองท่องเที่ยวหลักและเมืองท่องเที่ยวรอง

2) พัฒนาล้างอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว โดยการปรับปรุงระบบการตรวจคนเข้าเมือง ปรับปรุงและอำนวยความสะดวกในการเดินทางผ่านแดน ปรับปรุงป้ายบอกทาง และป้ายสัญลักษณ์ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน จัดทำแผนที่ท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทุกแหล่ง เพิ่มจุดบริการ Free – WiFi ในแหล่งท่องเที่ยว จัดทำระบบบัตรโดยสารเที่ยวที่ใช้ได้กับทุกช่องทางการเดินทาง พัฒนาล้างอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่ปราศจากอุปสรรคสำหรับคนทั้งมวล (Tourism for All) ได้แก่ ห้องน้ำคนพิการ ทางลาด ราวจับ เป็นต้น และพัฒนาแอปพลิเคชันที่อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว

3) พัฒนาระบบความปลอดภัยและสุขอนามัยในแหล่งท่องเที่ยว โดยการสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ เพื่อป้องกันและช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ได้แก่ กล้องวงจรปิด เครื่องแปลภาษา การติดตั้งในสถานที่ท่องเที่ยว อุปกรณ์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวเบื้องต้น จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ท่องเที่ยว ส่งเสริมสุขอนามัยในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ปรับปรุงสุขสาธารณะ การจัดการขยะและระบบบำบัดน้ำเสียในแหล่งท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว

1) พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และเพียงพอต่อความต้องการของตลาด โดยการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวสนับสนุนบุคลากรให้มีสมรรถนะขั้นพื้นฐานตามตำแหน่งงาน และได้รับการฝึกอบรมที่ได้มาตรฐานสากล

2) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวโดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสินค้าและบริการบนพื้นฐานของมรดกและวัฒนธรรมท้องถิ่น จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมทักษะธุรกิจพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการประกอบธุรกิจใหม่ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพิ่มช่องทางการลงทุนและพัฒนาธุรกิจด้านการท่องเที่ยวให้แก่ภาคเอกชน ภายใต้หลักการสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม Thailand 4.0

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความสมดุลให้กับนักท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่มการส่งเสริมวิถีไทยและการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว

1) เสริมสร้างภาพลักษณ์คุณภาพและความปลอดภัยให้กับประเทศไทย โดยการพัฒนาภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ มุ่งเน้นการสื่อสารคุณค่าและภาพลักษณ์ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม (Preferred Destination) ที่มีคุณภาพสูงต่อนักท่องเที่ยว การทำการตลาดเป้าหมายและสร้างการรับรู้แก่นักท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่าง ๆ ด้านมาตรการรักษาความปลอดภัยและมาตรการป้องกันของประเทศไทย ข้อควรปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย และสิ่งที่ควรกระทำในกรณีฉุกเฉิน เพื่อช่วย

ส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ปลอดภัย รวมถึงการส่งเสริมการบังคับใช้และให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องแก่นักท่องเที่ยวและสาธารณชน

2) ส่งเสริมการตลาดเฉพาะกลุ่มเพื่อดึงดูดการเดินทางท่องเที่ยว และกระตุ้นการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวกลุ่มต่าง ๆ โดยการส่งเสริมการตลาดแบบเฉพาะกลุ่มสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มตลาดระดับกลาง - บน (มีรายได้ส่วนบุคคลสูงกว่า 20,000 เหรียญสหรัฐต่อปี) ในพื้นที่ตลาดที่มีศักยภาพ และการทำการตลาดแบบเฉพาะกลุ่ม สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มความสนใจพิเศษ เช่น กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสิ่งแวดล้อมและนิเวศ

3) ส่งเสริมเอกลักษณ์ของประเทศไทยและของแต่ละท้องถิ่น ด้วยการสื่อสารเอกลักษณ์ความเป็นไทยให้เป็นที่เข้าใจในเวทีโลก อาทิ การสร้างคุณค่าความเป็นไทยในสินค้าและบริการต่าง ๆ ผ่านสัญลักษณ์ “Thainess” บนสินค้าและบริการที่คงอัตลักษณ์ความเป็นไทย การสื่อสารเอกลักษณ์ความเป็นไทยผ่านสื่อสร้างสรรค์และนวัตกรรมทางสื่อต่าง ๆ เช่น รายการโทรทัศน์ การจัดแสดง Roadshow เป็นต้น และการส่งเสริมเอกลักษณ์ของแต่ละภูมิภาคและจังหวัด โดยการพัฒนาแบรนด์และสื่อสารความแตกต่างของภาคและจังหวัดต่าง ๆ ในรูปแบบการเล่าเรื่อง (Storytelling) การสื่อสารเรื่องราวผ่านช่องทางการตลาดที่เป็นที่นิยมในกลุ่มเป้าหมาย

4) ส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศและการท่องเที่ยวที่สมดุลเชิงพื้นที่และเวลา โดยการสร้างการรับรู้สินค้า บริการ และแหล่งท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวนอกฤดูกาล อาทิ การจัดกิจกรรมเทศกาล และงานประเพณีประจำถิ่นในแต่ละเดือน การสร้างความนิยมของจังหวัดท่องเที่ยวรอง เช่น การโฆษณาประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมการขายแพ็คเกจการท่องเที่ยวร่วมกับภาคเอกชน เป็นต้น และการส่งเสริม “ไทยเที่ยวไทย” ได้แก่ การสร้างค่านิยมการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศให้แก่คนไทยทุกคนในทุกเพศทุกวัย การส่งเสริมการตลาดแบบมีเป้าหมายเฉพาะ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มนักเรียนนักศึกษา กลุ่มสุขภาพสตรี รวมถึงการสนับสนุนมาตรการทางการเงินเพื่อส่งเสริมการใช้จ่ายช่วงการท่องเที่ยว อาทิ มาตรการการลดหย่อนทางภาษี

5) ส่งเสริมความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการใช้เทคโนโลยีในการทำการตลาดด้วยการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคส่วนในการทำการตลาด ได้แก่ การร่วมมือกับชุมชนในการสร้างสรรค์สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว ให้สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนและสอดคล้องแบรนด์จังหวัด การส่งเสริมการตลาดร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน และการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการตลาด เช่น การสนับสนุนการพัฒนาและต่อยอดแอปพลิเคชันที่ส่งเสริมการทำการตลาด เพิ่มประสิทธิภาพหน่วยงานที่รับผิดชอบการตลาดดิจิทัลทั้งในด้านการดูแลบริหาร และวิเคราะห์สถิติ ข้อมูลออนไลน์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยวและการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ

1) ส่งเสริมการกำกับดูแลการพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเสริมสร้างการทำงานอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานระดับนโยบาย โดยมีคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบาย ประสานงานกำกับติดตามและประเมินผล การดำเนินงานส่งเสริมการกระจายอำนาจสู่หน่วยงานระดับภูมิภาคและท้องถิ่น ขับเคลื่อนแผนและการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชาติ พัฒนาระบบราชการการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลองค์ความรู้ จัดสรรงบประมาณและบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานในทุกกระดับ ผลักดันให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community – based Tourism: CBT) จัดให้มีแผนบริหารจัดการความเสี่ยงและแผนบริหารจัดการภาวะวิกฤตด้านการท่องเที่ยวในทุกมิติ

2) ปรับปรุงกฎหมาย ข้อบังคับ และมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง โดยการทบทวนแก้ไขกฎหมาย และกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน ส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎหมาย และข้อระเบียบด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์เสริมสร้างความเข้าใจในระเบียบและกฎหมายด้านการท่องเที่ยว

3) สนับสนุนการลงทุนจากภาคเอกชนและการจัดทำศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว อาทิ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการลงทุนต่าง ๆ และการจัดตั้งหน่วยบริหารและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การจัดทำ Tourism Intelligence Center และสนับสนุนการแบ่งปันข้อมูลกลางแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งาน

4) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยการประสานความร่วมมือกับนานาชาติในการส่งเสริมการพัฒนาท่องเที่ยวและการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศระดับต่าง ๆ เช่น APEC ASEAN GMS ACMECS IMT – GT สนับสนุนให้ตัวแทนประเทศไทยในองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ มีบทบาทในเวทีนานาชาติ เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศไทย และอำนวยความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวในระดับภูมิภาค เช่น การลดขั้นตอนการเดินทางเข้าประเทศ การตรวจลงตรา และใบขับขี่ที่ครอบคลุมทั้งภูมิภาค เป็นต้น ส่งเสริมความสัมพันธ์ในรูปแบบเมืองพี่เมืองน้องด้านการท่องเที่ยวกับต่างประเทศ ส่งเสริมความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวบนเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจจอนภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) เส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก – ตะวันตก (East – West Economic Corridor: EWEC) เส้นทางระเบียง

เศรษฐกิจเหนือ - ใต้ (North South Economic Corridor: NSEC) และส่งเสริมการตลาด ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในภาพรวมของกลุ่มประเทศตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศต่าง ๆ

4. แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชน

การพัฒนาที่มุ่งผลสำหรับคนส่วนใหญ่ไม่น่าจะเกิดขึ้นหรือสืบทอดต่อไปได้ หากปราศจากการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เป็นเป้าหมายของการพัฒนา การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นการพัฒนาแนวคิดให้ประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของ รู้จักวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ที่ตนเองเป็นอยู่และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงเมื่อจำเป็น ต้องเป็นกระบวนการพัฒนาที่เป็นไปด้วยความสมัครใจ ปราศจากการบังคับ ประชาชนจะมีบทบาทหลักในการพัฒนาและพึ่งตนเองได้ และผลแห่งการพัฒนาจะตกอยู่กับประชาชนในชุมชนนั่นเอง นักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้หลากหลาย ดังนี้

ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ได้มีการศึกษากันอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน และมีผู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตไว้แตกต่างกัน ดังนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนนั้นมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม พิจารณา ตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ (ยุวัฒน์ วุฒิเมธี, 2526: 253) ซึ่งสอดคล้องกับ วิลเลียม (Williams, 1976: 36) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การมีประชาชนได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติในการส่งเสริมร่วมกันคิด รวมถึงการตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ในการใช้ความรู้ ความคิด และวิธีการที่ดีในการแก้ปัญหาด้วยตัวของประชาชน เพื่อส่งเสริมดูแลติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรและพนักงานผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง เสน่ห์ จามริก (2527: 22) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของชุมชนว่าไม่ได้หมายความว่าเพียงการดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมตามที่นักวิชาการหรือองค์กรพัฒนาตั้งขึ้น แท้จริงแล้วต้องให้ชุมชนมีกิจกรรม และวิธีดำเนินการของเขาเองในชุมชน องค์การอนามัยโลก (WHO) (1978: 11) ได้ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่กลุ่มของประชาชนก่อให้เกิดการรวมตัวที่สามารถจะกระทำการตัดสินใจใช้ทรัพยากร และมีความรับผิดชอบในกิจกรรมที่กระทำโดยกลุ่ม นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2527: 183) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งเป็นเหตุเร้าให้กระทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2529: 1-2) อธิบายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการและควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคมเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกสังคม ในการมีส่วนร่วม

ประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปแบบการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเอง เป็นของตนเอง นอกจากการพัฒนาโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมจะต้องยึดแนวทางปฏิบัติ 3 ประการ ได้แก่

1. ต้องถือว่าชาวบ้านเป็นหลักในการแก้ปัญหา องค์กรภายนอกเป็นเพียงตัวกระตุ้น ส่งเสริม และสนับสนุน เท่านั้น
2. กิจกรรมการพัฒนาต้องเริ่มจากพื้นฐานของชุมชน กล่าวคือวิถีชีวิตที่ดำรงอยู่ในชุมชนทั้งในอดีตและปัจจุบัน การยึดยึดกิจกรรมการพัฒนาซึ่งกำหนดตามกรอบความคิดของคนภายนอก นอกจากจะไม่นำไปสู่การมีส่วนร่วมที่แท้จริงแล้ว ยังเป็นการทพลาศักยภาพการแก้ปัญหาของชุมชน สร้างลักษณะขาดความมั่นใจในตนเองและปมการพึ่งพาพึ่งภายนอก
3. ปัญหาบางอย่างระดับการรับรู้ของชุมชน อาจมีข้อจำกัดการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงครอบคลุมถึงการกระจายสื่อสารข้อมูลข่าวสารเพื่อการพัฒนา เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการรับรู้ของประชาชน และไวท์ (White, อ้างถึงในปริศนา โกลละสุต, 2534: 10) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 4 มิติ คือ มิติที่ 1 คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่า อะไรควรทำ และทำอย่างไร มิติที่ 2 คือ การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา การลงมือปฏิบัติตามที่ตัดสินใจ มิติที่ 3 คือ การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มิติที่ 4 คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

รำไพพรรณ แก้วสุริยะ (อ้างถึงในสุนันทา จันทวารา, 2545: 12 - 13) กล่าวว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ว่าชุมชนมีว่าชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการหรือการพัฒนา เพราะทุกคนในชุมชนเป็นผู้มีส่วนได้และส่วนเสียผลประโยชน์ (Stakeholder) จึงควรจัดตั้งคณะทำงานซึ่งจะต้องพิจารณาขอบเขตบทบาท หน้าที่ พันธะ ภารกิจของกลุ่มตามกฎหมายภายใต้องค์กรปกครองท้องถิ่น และการทำงานอย่างไรให้สอดคล้องกัน ซึ่งสามารถจัดการได้ดังนี้

1. ร่วมพิจารณากิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ ซึ่งต้องได้รับการยอมรับของประชาชนในพื้นที่ และแต่ละกิจกรรมต้องไม่เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ประเพณี สังคม และวัฒนธรรมสามารถรักษาความเป็นอัตลักษณ์ไว้ได้
2. ร่วมกันกำหนดแผนงานและกฎระเบียบซึ่งคณะทำงานในท้องถิ่นต้องมีการประชุมร่วมกัน วางแผนการตลาด แผนปฏิบัติการ แผนพัฒนาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น และรวมพิจารณาการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวด้วย
3. ร่วมบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมต่อการจัดการนั้นนับได้ว่าองค์กรท้องถิ่นอยู่ในฐานะเป็นเจ้าของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว จะต้องมีส่วนได้รับผลประโยชน์ทั้งในทางตรงและทางอ้อม เช่น การเก็บค่าธรรมเนียม การเช่าพื้นที่จำหน่ายสินค้า หรือบุคคลในท้องถิ่นมีอาชีพเป็นลูกหาบ เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น เป็นต้น
4. ร่วมประเมินผลและแก้ไขปัญหาเพื่อให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมีคุณภาพและมาตรฐานอย่างยั่งยืน ผู้รับผิดชอบจัดการจะต้องร่วมกันประเมินผลร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา ร่วมกันแก้ไขปัญหาเพื่อฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ นรินทร์ แก้วมีศรี (อ้างในสุนันทา จันทวารา, 2545: 9 - 10) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมนั้นถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา ซึ่งจะเห็นได้ว่า กิจกรรมใด ๆ ก็ตามหากประชาชนไม่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของและลงมือดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง

แล้ว กิจกรรมนั้นอาจจะไม่สำเร็จและดำรงอยู่ได้ แต่ถ้าหากว่าประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการอย่างถ่องแท้ จะสามารถมองเห็นผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน ทั้งยังได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างเพียงพอจนเกิดความตระหนักในปัญหาของตนเอง และค้นหาทางแก้ไขเพื่อปรับปรุง เปลี่ยนแปลงจนเกิดการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการอย่างแท้จริง ดังนั้น จึงแบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการทุกกระบวนการ ตั้งแต่ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหา การร่วมคิด และหาวิธีแก้ปัญหา ร่วมวางแผนนโยบาย หรือแผนงานหรือโครงการ ร่วมตัดสินใจ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย หรือแผนงานให้บรรลุตามผลที่กำหนดไว้และร่วมควบคุม ติดตามและการประเมินผล
2. การมีส่วนร่วมไม่แท้จริง เป็นการมีส่วนร่วมเพียงบางส่วน โดยเฉพาะเข้าร่วมในการปฏิบัติตามโครงการที่ได้มีการกำหนดไว้แล้ว

หลักการขั้นตอนในทางปฏิบัติของการมีส่วนร่วม มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา และร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งถือว่าสำคัญ เพราะถ้าชุมชนไม่สามารถรับรู้และเข้าใจในปัญหาด้วยตนเองแล้ว การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ก็ไม่สามารถเอื้อประโยชน์ต่อบุคคลในชุมชนได้ ดังนั้น บุคคลในชุมชนต้องมาทำความเข้าใจและรับรู้ปัญหาเพื่อเป็นประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรม และเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน และดำเนินกิจกรรม กล่าวคือ เมื่อบุคคลในชุมชนได้รับรู้และเข้าใจในปัญหาของตนเองแล้ว ก็จำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะวางแผนและการดำเนินกิจกรรมเพื่อหาแนวทางที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหา นั้น รวมทั้งการคัดเลือกแนวทางที่ดีที่สุด เพื่อให้แก้ไขปัญหาได้ถูกต้องและตรงประเด็นปัญหา
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างความรู้ถึงความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นกับชุมชน ทำให้มองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม
4. การมีส่วนร่วมและการติดตามประเมินผล การดำเนินกิจกรรมใด ๆ ก็ตามแต่ถ้าหากบุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการติดตามประเมินผลแล้วจะทำให้บุคคลเหล่านั้นได้ทราบถึงระดับของผลงานที่ตนเองได้ปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงในครั้งต่อไป

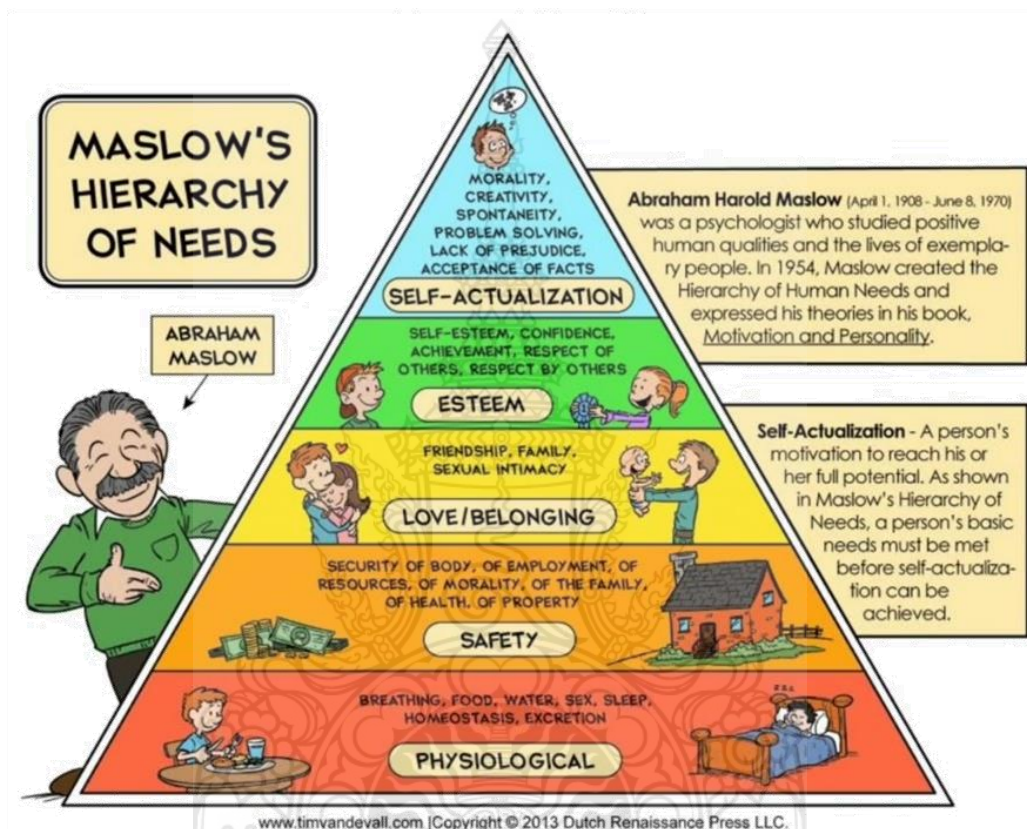
ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's theory of motivation, สุวัฒน์ ศิรินิรันดร์ และภาวนา สายชู, 2554: 245 - 247) กล่าวว่า

สมมติฐานของทฤษฎีนี้ คือ

1. เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีความต้อจ้งการมากมาย และไม่มีที่สิ้นสุด

2. สามารถจัดลำดับความต้องการเหล่านั้นตามความสำคัญได้เป็นขั้น ๆ
3. มนุษย์จะแสวงหาความต้องการที่มีความสำคัญหรือความจำเป็นมากกว่าก่อนเสมอ
4. เมื่อได้ในสิ่งที่ต้องการแล้ว ความจำเป็นหรือความต้องการนั้นจะหมดไป
5. จะเริ่มสนใจในความต้องการที่มีความสำคัญเป็นอันดับรองลงมา ลำดับขั้นของความต้องการหรือความจำเป็น เรียงตามลำดับดังนี้

ภาพที่ 2.12 แสดงลำดับขั้นตอนความต้องการตามทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์

ที่มา: สังคมศึกษา (Social Studies) ครุฑพุด <https://www.youtube.com/watch?v=ZILRyXtijKk>

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological need) เป็นความต้องการพื้นฐานที่ใช้การดำรงชีวิต คือ ความต้องการปัจจัยสี่ การพักผ่อน
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety need) ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีความมั่นคงในชีวิตปลอดภัยจากโรคร้ายไข้เจ็บ ได้รับความคุ้มครอง
3. ความต้องการความรักและการยอมรับ (Love and belongingness need) ทั้งในแง่ของผู้รับและผู้ให้ ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ

4. ความต้องการความนับถือยกย่อง และสถานะจากสังคม (Esteem and status need) ทั้งจากตนเอง บุคคลอื่นในสังคม ต้องการมีชื่อเสียง มีฐานะ ทางสังคมที่ดี มีคนนับหน้าถือตา เป็นคนรู้จักในวงสังคม มีศักดิ์ศรี

5. ความต้องการประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต (Self – actualization need) เป็นความต้องการที่ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล เป็นความฝันสูงสุดที่ต้องการไปให้ถึง

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการจัดการการท่องเที่ยว

แนวความคิดเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นแนวคิดที่ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของประชาชนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนรู้จักวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ที่ตนเองเป็นอยู่ และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงเมื่อจำเป็น กระบวนการพัฒนายังจะเกิดไปด้วยความสมัครใจ ปราศจากการบังคับ ประชาชนจะมีบทบาทหลักในการพัฒนาสามารถพัฒนาและพึ่งตนเองได้ และผลแห่งการพัฒนายังจะตกอยู่กับประชาชนในชุมชนนั่นเอง และการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการปูพื้นฐานให้มีการสร้างประชาธิปไตยขึ้นในชุมชนได้อย่างมั่นคง

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542: 28) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชนทางการท่องเที่ยวไว้ว่า การสนับสนุนส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่น ได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยที่ชุมชนท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์ปละมีรายได้จากการท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน แต่ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (อ้างถึงใน อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์, 2539: 9) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาจะต้องเกี่ยวกับการร่วมศึกษาปัญหา สาเหตุ และความต้องการของชุมชน การร่วมคิดสร้างรูปแบบการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของชุมชน การร่วมกำหนดทิศทาง แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ การร่วมบริหารงานตามขีดความสามารถ

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2555: 45 - 46) จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555 - 2559 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูและกระตุ้นภาคการท่องเที่ยวให้ขยายตัวและเกิดความยั่งยืน และเพื่อเร่งรัดและสร้างศักยภาพในการหารายได้จากการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้มีความพร้อมทั้งด้านคุณภาพการแข่งขัน และให้เกิดการสร้างรายได้และกระจายรายได้ควบคู่ไปกับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยกำหนดยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติโดยผ่านกลไกการมีส่วนร่วมทั้งในภาครัฐส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ให้สิทธิชุมชนในการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน รวมทั้งสิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์ บำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งหมายถึง

ชุมชนย่อมมีสิทธิในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขประโยชน์ร่วมกับธรรมาภิบาลภาครัฐ ดังนั้น ภาครัฐควรเร่งบทบาทในการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ ตลอดจนพัฒนามาตรฐานในการให้บริการตลอดจนบุคลากร ที่ให้บริการด้านการท่องเที่ยวในภาคชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการซึ่งเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวให้มี คุณภาพเสียง พอดีที่จะรองรับการขยายตัวของการท่องเที่ยวและการเปิดการค้าเสรีอาเซียน การส่งเสริม การมีส่วนร่วมแสดงบทบาทในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชน โดยเฉพาะการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จะเป็นแรงผลักดันให้ภาคการเมือง ภาครัฐ เอกชน ดำเนินการบริหารจัดการควบคุมดูแลและใช้ประโยชน์ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่าง เป็นธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยใช้กลไก กระบวนการ แผนชุมชน สร้างการบูรณาการและความ เชื่อมโยงกับแผนท้องถิ่นและแผนระดับต่าง ๆ โดยกระบวนการแผนชุมชนจะเป็นเครื่องมือสร้างความ เข้มแข็งของชุมชน ให้ชุมชนรู้จักตนเอง รู้จักชุมชน ทูทางสังคม ตลอดจนทรัพยากรที่มีอยู่ สามารถ จัดการตนเองให้บรรลุเป้าหมายที่พึงปรารถนาได้ ส่งผลให้ชุมชน ครอบครัว และคนในครอบครัวสามารถ ดำรงชีวิตได้ อย่างมีความสุข ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสมุทรสาคร

ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสมุทรสาคร

จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดชายทะเล ตั้งอยู่ปากแม่น้ำท่าจีน จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ กล่าวไว้ว่า ในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีชุมชนขนาดใหญ่ตั้งอยู่บริเวณปากอ่าวไทยซึ่งมีชาวจีนมาเรือสำเภาเข้ามาจอดเทียบท่าค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าและพักอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเรียกว่า “บ้านท่าจีน” ในสมัย แผ่นดินสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ (พ.ศ. 2099) ได้โปรดให้ยกฐานะ “บ้านท่าจีน” ขึ้นเป็น “เมืองสาครบุรี” เพื่อเป็นหัวเมืองสำหรับเรียกกระดมพลเวลาเกิดสงครามและเป็นเมืองด่านหน้าป้องกันข้าศึกศัตรูที่จะ เข้ามารุกรานบุกรุกทางทะเล ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ทรงโปรดให้เปลี่ยนชื่อ “เมืองสาครบุรี” เป็น “เมืองสมุทรสาคร” ซึ่งมีความหมายว่า “เมือง แห่งทะเลและแม่น้ำ” ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 (พ.ศ. 2448) ทรงปฏิรูปการปกครองมีการจัดระบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นมณฑลเทศาภิบาลและได้ทรงมี พระราชดำริที่จะสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ท้องถิ่น โดยใช้การปกครองรูปแบบสุขาภิบาล จึงได้มี พระบรมราชโองการให้ยกฐานะ “ตำบลท่าฉลอม” เป็น “สุขาภิบาลท่าฉลอม” เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2448 จึงถือได้ว่า สุขาภิบาลท่าฉลอม เป็นสุขาภิบาลที่ตั้งขึ้นในหัวเมืองเป็นแห่งแรกของประเทศไทย

ต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 (พ.ศ. 2456) โปรดเกล้าให้ทางราชการเปลี่ยนคำว่า “เมือง” เป็น “จังหวัด” ทั่วทุกแห่งในพระราชอาณาจักร “เมืองสมุทรสาคร” จึงได้เปลี่ยนเป็น “จังหวัดสมุทรสาคร” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจวบจนถึงปัจจุบัน

ส่วนคำว่า “มหาชัย” ที่คนทั่วไปชอบเรียกกันนั้น เป็นชื่อคลองที่สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 8 แห่งกรุงศรีอยุธยาโปรดให้ขุดคลองลัดจากเมืองธนบุรี เป็นแนวตรงไปออกปากน้ำเมืองสาครบุรีแทนคลองโคกขามที่คดเคี้ยว แต่ยังไม่ทันเสร็จทรงสวรรคตเสียก่อน จนถึงรัชสมัยสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 9 (ขุนหลวงท่ายสระ) โปรดให้ขุดคลองต่อจนแล้วเสร็จ และได้พระราชทานนามว่าคลองมหาชัย ซึ่งต่อมา ณ บริเวณฝั่งซ้ายปากคลองได้เกิดชุมชนขนาดใหญ่ขึ้นชื่อว่า “มหาชัย” จึงเป็นที่นิยมเรียกขานแต่นั้นเป็นต้นมา

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดชายทะเล ตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีนในเขตพื้นที่ตอนล่างของภาคกลางของประเทศไทย หรือประมาณเส้นรุ้งที่ 13 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศาตะวันออก อยู่ในเขตปริมณฑลนครหลวง ห่างจากกรุงเทพมหานครตามระยะทางรถไฟสายวงเวียนใหญ่ - มหาชัย ประมาณ 30.1 กิโลเมตร และตามระยะทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 35 (พระราม 2) ประมาณ 30 กิโลเมตร มีขนาดพื้นที่ 872.347 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 545,216 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสมุทรสาคร 492.040 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 307,525 ไร่ อำเภอกระทุ่มแบน 135.276 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 84,547 ไร่ อำเภอบ้านแพ้ว 245.031 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 153,144 ไร่ จังหวัดสมุทรสาคร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดนครปฐม
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ทะเลอ่าวไทย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	กรุงเทพมหานคร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดสมุทรสงครามและราชบุรี

ภาพที่ 2.13 แผนที่จังหวัดสมุทรสาคร

ที่มา: แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร พ.ศ. 2562 – 2564

<http://www.samutsakhonpao.go.th>

แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสาคร

จังหวัดสมุทรสาคร มีศักยภาพพร้อมในทุกด้านที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบกำหนดให้จังหวัดสมุทรสาครเป็นแหล่งท่องเที่ยวเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2539 เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจซึ่งมีความสำคัญทั้งประเภทธรรมชาติ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และศาสนสถาน ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมประเพณี จังหวัดสมุทรสาครมีสถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ดังนี้

1) ปากอ่าวสมุทรสาคร เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติซึ่งจะได้สัมผัสกับธรรมชาติของปากอ่าวไทย ป่าชายเลนตลอดทางไปปากอ่าวเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงทางด้านอาหารทะเลสินค้าและผลิตภัณฑ์จากทะเล ซึ่งจะมีนักท่องเที่ยวไปพักผ่อนและท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก เนื่องจากได้มีโอกาสสัมผัสธรรมชาติของปากอ่าว ซึ่งเป็นจุดสุดท้ายที่แม่น้ำท่าจีนไหลลงสู่ทะเล และชื่นชมชีวิตความเป็นอยู่ในพื้นเมืองของหมู่บ้านชาวประมง

2) นากุ้ง นาเกลือ ในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร มีชายฝั่งทะเลที่เหมาะสมกับการทำนากุ้ง นาเกลือหลายแห่ง “แหล่งนาเกลือ” ที่ได้ชื่อว่าเป็นแหล่งใหญ่อันดับ 2 ของประเทศ โดยจะเห็นกองเกลือสีขาวสะอาด มีกังหันวิดน้ำหมุนเล่นลมกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ โดยเฉพาะที่ตำบลกาหลง นาโคก บ้านบ่อ บางไทรวัด โศกขาม พันท้ายนรสิงห์ บางหญ้าแพรก และบริเวณสองข้างทางพระราม 2 จะเห็นทัศนียภาพที่สวยงามเกิดความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเป็นอย่างยิ่ง

3) ตลาดมหาชัย (ท่าเรือเทศบาล) ตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีน นับเป็นศูนย์กลางการค้าและการคมนาคมของสมุทรสาคร ตลาดมหาชัยมีท่าเรือหลายแห่ง เป็นท่าเรือเมล์ที่ไปสู่ท้องที่ตำบลต่าง ๆ และสามารถเช่าเรือหางยาวไปเที่ยวคลองโคกขามได้

4) หมู่บ้านชาวประมงท่าฉลอม ตำบลท่าฉลอม เป็นตำบลใหญ่และเป็นสุขาภิบาลหัวเมืองแห่งแรกของประเทศไทย มีตลาดและกิจการต่อเรือเรียงรายอยู่บนฝั่งแม่น้ำท่าจีน การเดินทางไปท่าฉลอมสามารถข้ามฟากที่ท่าเรือเทศบาลหรือทางรถยนต์ตามเส้นทาง สายธนบุรี - ปากท่อ (พระราม 2) ข้ามสะพานข้ามแม่น้ำท่าจีนแล้วแยกซ้ายเข้าตำบลท่าฉลอม

5) สะพานปลา สะพานปลาตั้งเป็นสะพานปลาที่มีขนาดใหญ่แห่งหนึ่งที่ใช้ในการลำเลียงขนถ่ายผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำจากทะเลทุกชนิดอยู่ในเขตเทศบาลนครสมุทรสาคร เป็นศูนย์กลางการค้าอาหารทะเลนานาชาติและเป็นแหล่งเงินตราสะพัดหมุนเวียนวันละหลายล้านบาท

6) ป้อมวิเชียรโชฎกและศาลหลักเมือง ตั้งอยู่ที่ตำบลมหาชัย สถานที่ทั้งสองแห่งอยู่บริเวณใกล้กัน ห่างจากศาลากลางจังหวัด 200 เมตร สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อ พ.ศ. 2370 เพื่อป้องกันข้าศึกทางทะเล ก่อด้วยอิฐปูนสูง 7 ศอก ไม่มีป้อมยามมีแต่หอรบและปืนโบราณบรรจุตามช่องลม ปัจจุบันชำรุดหักพังมีปรากฏอยู่บางส่วนเท่านั้น

7) ปล่องเหล็ม ตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีนบริเวณโรงเรียนบ้านปล่องเหล็ม ซึ่งเป็นสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร ตำบลท่าไม้ อำเภอกระทุ่มแบน เป็นปล่องเตาไฟของ

โรงงานผลิตน้ำตาลทรายของฝั่งชาติโปรตุเกส สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.2367 มีอายุร้อยกว่าปีก่อด้วยอิฐทรงแปด เหลี่ยมกว้างด้านละ 1 เมตร แล้วเรียงขึ้นไปจนถึงปลายสูงประมาณ 30 เมตร

8) ศาลพันท้ายนรสิงห์ ตั้งอยู่ที่ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมืองสมุทรสาคร เป็นศาลที่สร้างขึ้น เป็นอนุสรณ์แก่พันท้ายนรสิงห์ในคราวที่คัดท้ายเรือพระที่นั่งเอกชัยจนหัวเรือชนกิ่งไม้ใหญ่ริมคลองโคกขาม ทำให้หัวเรือหักตกลำ และพันท้ายนรสิงห์ยอมรับโทษประหารชีวิตตามกฎหมายเพียรบาลเพื่อรักษาระเบียบ แบบแผน ราชประเพณี ศาลเดิมสร้างขึ้นในสมัยพระพุทธเจ้าเสือตั้งอยู่ในคลองโคกขามตำบลพันท้าย นรสิงห์ห่างจาก ตัวจังหวัด 7 กิโลเมตร ศาลพันท้ายนรสิงห์ถือได้ว่าเป็นอนุสรณ์แห่งความซื่อสัตย์ที่มี ความสำคัญทางประวัติศาสตร์สมควรเผยแพร่วีรกรรมให้เป็นที่รู้จัก และเป็นตัวอย่างให้เยาวชนรุ่นหลัง ได้จดจำและภาคภูมิใจในความกล้าหาญของบรรพบุรุษไทย

9) วัดโคกขาม ตั้งอยู่ริมคลองโคกขาม เป็นวัดเก่าแก่สมัยกรุงศรีอยุธยาภายในวัดมีโบราณวัตถุ ที่เกี่ยวข้องกับพันท้ายนรสิงห์หลายอย่าง เช่น บุษบกของพระเจ้าเสือซึ่งโปรดให้ยกขึ้นจากเรือพระที่นั่งเอก ชัย เป็นต้น

10) วัดสุทธิวาตวรารามหรือวัดช่องลม เป็นพระอารามหลวง ตั้งอยู่ปากอ่าวสมุทรสาคร ตำบล ท่าฉลอมในบริเวณวัดเป็นที่ประดิษฐานพระบรมราชานุสาวรีย์ รัชกาลที่ 5 สร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติ ที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินท่าฉลอมและทรงตั้งเป็นสุขาภิบาลแห่งแรกของประเทศไทย นอกจากนี้ จังหวัดร่วมกับภาคเอกชนและชาวจังหวัดสมุทรสาครได้จัดสร้างพระโพธิสัตว์กวนอิมเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี ขึ้นในบริเวณวัดด้วย จึงทำให้ วัดช่องลมแห่งนี้เป็น ศาสนสถานที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด รวมทั้งเป็นสถานที่ตากอากาศได้เป็น อย่างดีโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในยามเย็นจะมีทัศนียภาพที่งดงามมาก

11) วัดใหญ่จอมประสาธ เป็นวัดเก่าแก่สมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีน ตำบลท่าจีน อำเภอเมืองสมุทรสาคร ห่างจากตัวจังหวัด 4 กิโลเมตรในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานนามว่า "วัดใหญ่สาครบุรี" ยกฐานะเป็นพระอารามหลวง รวมทั้ง ได้พระราชทานพระไตรปิฎกบรรจุตู้กระจุกมาประดิษฐาน ณ วัดนี้ จากหลักฐานซึ่งเป็นโบราณสถานและ โบราณวัตถุ โดยเฉพาะวิหารเก่าสันนิษฐานว่าวัดนี้สร้างมาไม่ต่ำกว่า 500 ปี นอกจากนี้ ยังมีเจดีย์เก่าชั้นที่ หักพังหลายอยู่ด้านหลังรวมทั้งศาลาการเปรียญที่สร้างขึ้นในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เป็นอาคาร ก่ออิฐปูนยกพื้นใต้ถุนสูง ช่องหน้าต่างมีรูปทรงแปลกตา เช่น รูปใบโพธิ์ รูปไข่ รูปสี่เหลี่ยมย่อมุม ที่กรอบ ของศาลาประกอบด้วยลวดลายจากหลักสวยงาม รูปทรงภายนอกเป็นแบบโค้ง ด้านหน้า ด้านหลังเขต

12) วัดป่าชัยรังสี ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองสมุทรสาคร เป็นวัดที่สร้างขึ้นตั้งแต่ ปี 2525 สิ่งที่น่าสนใจ คือ รูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวบนเนื้อที่ 200 ไร่ ห่างจากตำบล มหาชัยไปตามเส้นทางถนนสายเศรษฐกิจประมาณ 5 กิโลเมตร แยกซ้ายบริเวณหลักกิโลเมตรที่ 16 (ตรงข้ามสถานีไฟฟ้าย่อย) เข้าไป 1.5 กิโลเมตร

13) วัดบางปลา ตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีนในท้องที่ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองสมุทรสาคร สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยรัชกาลที่ 2 และเมื่อ พ.ศ. 2447 รัชกาลที่ 5 ได้เสด็จประพาสต้นลำน้ำท่าจีนและทรงสนพระทัยวัดบางปลา จึงได้เสด็จขึ้นประทับเสวยพระกระยาหารกลางวัน ณ ศาลาท่าน้ำวัดบางปลา สิ่งที่น่าสนใจนอกจากวิหารเก่าแล้วภาพพุทธประวัติอายุกว่า 200 ปี โดยจิตรกรชาวศรีลังกาและชาวยุโรป เป็นสิ่งทรงคุณค่าที่หาชมได้ยาก

14) วัดนางสาว ตั้งอยู่ตำบลท่าไม้ อำเภอกระทุ่มแบน มีโบสถ์ลักษณะพิเศษที่เรียกว่า “โบสถ์มหาอุตม์” มีประตูเดียวไม่มีหน้าต่าง เดิมชื่อ “วัดพรหมจารีราม” ต่อมาชาวบ้านเรียกใหม่ว่าวัดน้องสาวแล้ว จึงเพี้ยนมาเป็น “วัดนางสาว” บริเวณหน้าวัดติดกับแม่น้ำท่าจีนมีอุทยานมัจฉาซึ่งมีปลาสาวยเป็นจำนวนมากอาศัยอยู่นักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยวชมและให้อาหารแก่ฝูงปลาเป็นจำนวนมาก

15) วัดเกตุมดีศรีวรารามและวัดบึงขลุ่ยสิงห์ ตั้งอยู่ริมถนนพระราม 2 บริเวณกิโลเมตรที่ 42 ภายในวัดมีเจดีย์นาคนาคใหญ่ รูปจำลองและสิ่งก่อสร้างที่มีความเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา ส่วนวัดบึงขลุ่ยสิงห์จะมีเรือขุด

16) วัดแหลมสุวรรณาราม ตั้งอยู่ถนนถวายเป็นบุญบ้าน ตำบลท่าฉลอม อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไม่มีหลักฐานปรากฏชัดเจนเกี่ยวกับการสร้างวัด สร้างขึ้นประมาณปี พ.ศ. 2369 มีหลวงพ่อบุญอันศักดิ์สิทธิ์ในอุโบสถไม้สักอายุกว่า 200 ปี และเป็นอุโบสถหลังเดียวในประเทศไทยที่ซ้อฟ้าด้านหนึ่งเป็นพญานาคและอีกด้านหนึ่งเป็นมังกร

17) วัดโกรกกราก ตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีน ตำบลโกรกกราก อำเภอเมืองสมุทรสาคร มีพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ใส่แว่นตาเนื้อศิลาแลงสมัยสุโขทัยประดิษฐานอยู่ในอุโบสถ ครั้งหนึ่งได้เกิดโรคตาแดงระบาดไปทั่วบ้านโกรกกราก การแพทย์ยังไม่เจริญรักษากันตามมีตามเกิดแต่ก็ไม่หาย ด้วยความเลื่อมใสศรัทธาองค์พระศิลาแลงกันมานาน จึงได้พากันมาบนบานศาลกล่าวถ้าตาหายเจ็บหายแดงจะนำแผ่นทองมาปิดที่ดวงตาขององค์พระศิลาแลง ผลปรากฏว่า ตาหายแดงกันทั้งหมู่บ้าน ชาวบ้านจึงได้นำแผ่นทองมาปิดที่ตาขององค์พระศิลาแลงเต็มไปหมด ครั้นพระครูธรรมสาครญาณวฒโนหรือหลวงปู่กั้วได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสมาพบเห็นเข้าจึงหาอุบายเพื่อที่จะไม่ให้ญาติโยมปิดทองที่ดวงตาองค์พระศิลาแลงจึงได้นำแว่นตาใส่ให้กับองค์พระศิลาแลง หลังจากองค์พระศิลาแลงใส่แว่นตาแล้ว ชาวบ้านโกรกกรากและใกล้เคียง จึงได้นำแว่นตามาถวายแทนการปิดทองที่ดวงตา จนถือปฏิบัติเป็นประเพณีตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา และได้ขนานนามท่านว่า “หลวงพ่อบุญ”

18) วัดท่ากระบือ ตั้งอยู่ตำบลบางยาง อำเภอกระทุ่มแบน ไม่มีหลักฐานที่ชี้ชัดเกี่ยวกับการสร้างวัด ประมาณว่าสร้างขึ้นในราว พ.ศ. 2439 เดิมทีเริ่มเป็นวัดเล็ก ๆ มีพระผู้เฒ่าเป็นเจ้าของสำนักดูแลวัดมา ชาวบ้านเรียกว่า วัดท่าควาย เนื่องจากชาวบ้านนาควายข้ามไปมาที่หน้าวัดเพราะว่าวัดอยู่ใกล้แม่น้ำท่าจีน พ่อค้าหรือขานาได้นำควายมาเพื่อค้าขายบ้าง ทำนบบ้าง มีอดีตเจ้าอาวาสพระไพโรจน์วุฒาจารย์หรือหลวงปู่ ติสสโร เป็นที่เคารพศรัทธาของประชาชนทั่วไป

19) วัดท่าไม้ ตั้งอยู่ตำบลท่าไม้ อำเภอกระทุ่มแบน เป็นวัดที่สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2520 พระครูปลัดอุเทน สิริสาโร เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน ได้ดำเนินการพัฒนาวัดท่าไม้ในหลายด้านจนเป็นที่เคารพศรัทธาของประชาชนทั่วไป

20) แหล่งผลิตเบญจรงค์ จังหวัดสมุทรสาครถือได้ว่าเป็นแหล่งผลิตเบญจรงค์ที่สำคัญแห่งหนึ่งในประเทศไทย ลักษณะการผลิตส่วนใหญ่เป็นแบบอุตสาหกรรมในครัวเรือนมีอยู่ทั่วไปในพื้นที่ตำบลดอนไก่ดี วัดท่าเสา ผลิตภัณฑ์เบญจรงค์ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากจากชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทั้งที่นำไปใช้ ในครัวเรือนเป็นเครื่องประดับตกแต่งและของที่ระลึก

21) พุทธมณฑลจังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครได้ร่วมกับคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสาคร ภาคเอกชน และประชาชนชาวจังหวัดสมุทรสาคร ร่วมกันจัดสร้างพุทธมณฑลจังหวัดสมุทรสาคร บนพื้นที่สาธารณประโยชน์ เนื้อที่ 143 ไร่ หมู่ที่ 2 ตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มีน้ำล้อมรอบ และมีเส้นทางเชื่อมถึงกัน ซึ่งจังหวัดได้เริ่มโครงการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2556

ประเพณีและงานประจำปี

1) งานนมัสการหลวงปู่วัดโคกกราก (งานประจำปีวัดโคกกราก) หลวงพ่อปู่วัดโคกกรากเป็นพระประธานของวัดโคกกราก ต.โคกกราก วัดแห่งนี้มีความแปลกและน่าสนใจที่พระพุทธรูปที่วัดนี้สวมแว่นตาดำไว้ตลอด และยังเป็นศูนย์รวมแห่งศรัทธาของชาวบ้านในจังหวัดสมุทรสาคร งานจะจัดขึ้นในช่วงเดือนมกราคมของทุกปี

2) งานนมัสการศาลพันท้ายนรสิงห์ จัดขึ้นประมาณเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี เป็นงานที่ระลึกถึง วีรชนผู้หาญกล้าผู้จงรักภักดีในความซื่อสัตย์ของพันท้ายนรสิงห์ โดยมีการจัดมหรสพและการบวงสรวงสักการะ พันท้ายนรสิงห์ เพื่อความเป็นสิริมงคล

3) งานเทศกาลอาหารทะเล จัดขึ้นในช่วงเดือนกุมภาพันธ์หรือมีนาคมของทุกปี บริเวณริมเขื่อนหน้าศาลหลักเมืองเพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงด้านอาหารทะเลของจังหวัดรวมถึงอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร มีการออกร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารทะเลมากมาย

4) งานสุขาภิบาลท่าฉลอม จัดขึ้นในวันที่ 18 มีนาคมของทุกปี บริเวณวัดสุทธิวาตวราราม (วัดช่องลม) เพื่อรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณขององค์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ที่เสด็จเปิดถนนถวายเป็นสุขาภิบาลท่าฉลอมเป็นสุขาภิบาลหัวเมืองแห่งแรกของประเทศไทยเป็นจุดเริ่มต้นของการปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

5) งานเกษตรบ้านแพ้ว สถานที่จัดงานคือ บริเวณวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร ตำบลยกกระบัตร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จัดขึ้นในช่วงเดือนกุมภาพันธ์หรือมีนาคมของทุกปี จัดขึ้นเพื่อเป็นการผลักดันและส่งเสริมการท่องเที่ยวตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอบ้านแพ้ว ร่วมกับคณะกรรมการวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสรและชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนประชาชนชาวอำเภอบ้านแพ้ว

เตรียมจัดงานเกษตรของดีอำเภอบ้านแพ้ว และงานปิดทองหลวงพ่อดำวัดหลักสี่ และเพื่อโชว์ศักยภาพและความอุดมสมบูรณ์ ของผลผลิตทางการเกษตรทั้งพืช ผัก ผลไม้ กุ้ง ปลาสด ที่หลากหลายอันเลื่องชื่อกัน ถือเป็นเอกลักษณ์ของดีของเด่น ของอำเภอบ้านแพ้วที่รู้จักกันมา ช้านาน นอกจากนี้ภายในงานยังมีการประกวดกล้วยไม้พันธุ์ต่าง ๆ ถึง 7 ประเภท และประกวดผลไม้พันธุ์ต่าง ๆ อีกถึง 12 ประเภท และนิทรรศการงานเกษตรสินค้าโอท็อป เพื่อร่วมโชว์ศักยภาพความสามารถของเกษตรกรชาวอำเภอบ้านแพ้ว ให้ประจักษ์แก่คนทั่วไป จึงขอเชิญนักท่องเที่ยวร่วมชมงานเทศกาลเกษตรของดีบ้านแพ้ว และ ปิดทองหลวงพ่อดำ วัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร เพื่อความเป็นสิริมงคลโดยทั่วกัน

6) งานประเพณีแห่หลวงพ่อดำ วัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร จัดขึ้นประมาณเดือนมีนาคม เมษายน ของทุกปี ถือเป็นงานประเพณีที่มีประชาชนเข้าร่วมงานมากโดยมีการนำเครื่องควงของหวานมาสักการะองค์หลวงพ่อดำตลอดจนการอัญเชิญหลวงพ่อดำประดิษฐานบนเรือและแห่ตามลำคลองดำเนินสะดวก เพื่อให้ชาวบ้าน ได้สักการะเพื่อความเป็นสิริมงคล

7) งานสืบสานวัฒนธรรมประเพณีไทยทรงดำ จัดขึ้นประมาณเดือนเมษายน ณ วัดหนองสองห้อง ตำบลหนองสองห้อง อำเภอบ้านแพ้ว เป็นการรวมตัวกันของชาวไทยทรงดำ ในพื้นที่และในบริเวณจังหวัดใกล้เคียง เพื่ออนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรมประเพณีให้คงอยู่

8) ประเพณีแห่ธงตะขาบของชาวไทยรามัญในเทศกาลสงกรานต์ จัดขึ้นในวันสุดท้ายของวันสงกรานต์ ณ วัดบางปลา ตำบลบางเกาะ อำเภอเมือง โดยมีการแห่ธงตะขาบแล้วนำขึ้นสู่ยอดเสา ซึ่งเป็นเสาไม้ยอดเสาหลักเป็นรูปหงส์ โดยผู้ที่มาร่วมขบวนแห่แต่งกายแบบดั้งเดิมของชาวไทยรามัญ ซึ่งมีความเชื่อว่าทำให้ชุมชนนั้น มีความเจริญรุ่งเรือง มั่งคั่ง

9) ประเพณีแห่เจ้าพ่อหลักเมือง จัดขึ้นในเดือนมิถุนายนของทุกปีบริเวณริมเขื่อนศาลเจ้าพ่อหลักเมืองโดยจะอัญเชิญไปประทับเกี้ยวลงเรือประมงประดับธงทิวอย่างสวยงาม แล้วแห่ไปตามแม่น้ำท่าจีนจากตลาดมหาชัยไปฝั่งท่าฉลอมบริเวณวัดสุวรรณาราม และอัญเชิญไปจนถึงวัดช่องลม เพื่อให้ประชาชนสักการะบูชา เพื่อความเป็นสิริมงคล

10) งานประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง จัดขึ้นที่วัดคลองครุ อำเภอเมืองสมุทรสาคร ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 เพื่อสืบสานวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมของ ชาวไทยรามัญที่เชื่อว่าการถวายน้ำผึ้งแด่พระสงฆ์ จะได้อานิสงส์มาก

11) งานนมัสการพระโพธิสัตว์กวนอิม จัดขึ้นระหว่างวันที่ 19 - 23 พฤศจิกายน ของทุกปี บริเวณ หน้าวัดช่องลมเพื่อให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวได้มาสักการะพระโพธิสัตว์กวนอิม

12) ประเพณีการแข่งขันเรือยาว การแข่งขันเรือยาวชิงถ้วยสมเด็จพระเทพฯ จัดขึ้นทุกปีบริเวณคลองตาข่า มีการแข่งขันเรือหลายประเภท เป็นงานที่สนุกสนานน่าสนใจของประชาชนทั้งชาวสมุทรสาคร และประชาชนต่างถิ่น ที่มาส่งเสียงเชียร์อยู่ริมฝั่งสร้างบรรยากาศความสามัคคีของผืนดินและผืนน้ำเป็นอย่างดี

13) งานประเพณีล้างเท้าพระและตัดบาตรดอกไม้ จัดขึ้นที่วัดเจ็ดริ้ว อำเภอบ้านแพ้ว ในวันออกพรรษา เพื่อสืบสานวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมของชาวไทยรามัญในการบูชาพระสงฆ์เมื่อถึงวันออกพรรษา เพราะชาวไทยเชื้อสายรามัญเชื่อว่าการทำบุญแด่พระสงฆ์ในวันออกพรรษาจะได้บุญมาก โดยมี การนำน้ำสะอาด ใส่เครื่องหอม น้ำปรุง ลอยดอกไม้รดลงบนเท้าของพระสงฆ์และถวายดอกไม้แด่พระสงฆ์ ด้วย

14) งานเทศกาลไหว้เจ้า 9 ศาล เทศกาลกินเจ จัดขึ้นระหว่างวันขึ้น 1 - 9 ค่ำ เดือน 9 ของชาวจีนทุกปี เป็นงานกินเจที่สงบด้วยบรรยากาศแห่งพิธีกรรม การบูชาเพื่อชำระจิตใจและร่างกาย ซึ่งมีการไหว้สักการะศาลเจ้าทั้ง 2 ฝั่งแม่น้ำรวม 9 ศาลเจ้าด้วยกัน มีผู้คนในชุมชนร่วมงานมากมาย เทศกาลกินเจ ไหว้สักการะศาลเจ้า 2 ฝั่งแม่น้ำท่าจีนทั้ง 9 ศาลเจ้า (ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองสมุทรสาคร, โรงเจมูลนิธิการกุศลสมุทรสาคร, ศาลเจ้าปูนเกล้ากง ในคลองมหาชัย, ศาลเจ้าแม่กวนอิมพันมือคลองจาก, ศาลเจ้าแม่จุก้วยเนี้ย, โรงเจเฮียงตัว, ศาลเจ้ากวนอู, ศาลเจ้าปูนเกล้ากล ท่าฉลอม, ศาลพระโพธิสัตว์กวนอิม ท่าฉลอม)

15) งานเทศกาลปลาทุอร่อยที่ทำฉลอม จัดขึ้นประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคมของทุกปี บริเวณริมเขื่อนวัดสุทธิวาราม (วัดช่องลม) ถือเป็นงานที่รวบรวมเอาเมนูหลากหลายที่ปรุงด้วยปลาทุปลาที่ขึ้นชื่อในความอร่อยของจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งในช่วงปลายปี ปลาทุจะมีมากและรสชาติอร่อยมากกว่าเดือนอื่น ๆ มีกิจกรรม การออกร้านจำหน่ายอาหารที่ปรุงจากปลาทุในราคาอ่อมเยา ตลอดจนอาหารพื้นบ้านของชาวสมุทรสาคร

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ชัยณรงค์ ศรีรักษ์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วม พื้นที่หาดราไวย์ จังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วม พื้นที่หาดราไวย์ จังหวัดภูเก็ต เป็นการร่วมมือกันทุกระดับตั้งแต่การร่วมวางแผน จนถึงการร่วมประเมินผล ส่วนรูปแบบการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วมเป็นการสร้างหรือการเพิ่มมูลค่าให้แก่ทรัพยากรที่มีอยู่ให้สูงที่สุด เพื่อนามาสร้างนวัตกรรมการสร้างสรรคเป็นรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว สินค้าหรือบริการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พื้นที่ชายหาดและวิถีชุมชน โดยความร่วมมือของผู้มีส่วนได้เสีย ผ่านการร่วมเรียนรู้ และเพิ่มทักษะให้นักท่องเที่ยว ทั้งนี้ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของพื้นที่หาดราไวย์ เป็นการนำองค์ประกอบ 5 ประการ มาพัฒนาเพื่อสร้างประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยว ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์, ผู้ประกอบการเชิงสร้างสรรค์, ชุมชนเชิงสร้างสรรค์, กิจกรรม หรือสินค้าเชิงสร้างสรรค์, การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์

ณัฐพร ดอกบุญนาค และฐาปกรณ์ ทองคำนุช (2556) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว กรณีศึกษา ชุมชนในตลาดร้อยปีสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว นั้น คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านของการจัดการด้านสถานที่ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมแค่การแสดงความคิดเห็นว่าดีหรือไม่ ต้องการหรือไม่ต้องการ แต่ไม่ได้เข้ามา ส่วนในการวางแผนคิดนโยบาย หรือการจัดการมากแต่อย่างใด และด้านบุคลากร ประชาชนหรือคนในชุมชนนั้น มีส่วนร่วมมาก แต่ในส่วนของจัดการด้านกฎเกณฑ์ทางการท่องเที่ยวในตลาดร้อยปีสามชุกนั้น คนในชุมชนมีส่วนร่วมลดลง หากเทียบกับด้านอื่น ๆ เนื่องจากปัจจุบันกฎเกณฑ์ต่าง ๆ คือ กฎที่ได้ปฏิบัติสืบทอดกันมา ไม่ได้มีการวางกฎเกณฑ์ที่ตายตัว

ปิยธิดา ปาลรังสี และกุลพิชญ์ โภโคยอุดม (2559) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มี 3 ปัจจัย คือ ด้านความเข้มแข็ง ของชุมชน ด้านนโยบายและองค์การภาครัฐ และด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($x = 2.90$) ในการมีส่วนร่วม ในการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการหาสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลซึ่งประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย สรุปผลการวิจัย ปัจจัยด้านความเข้มแข็งของชุมชน ด้านนโยบายและองค์การภาครัฐ และด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

พรชิตา ชาญณรงค์ อีสเฮาะ สะนิ อริสา กอร์เดอร์ ชัมชูนี เจะเย็ง อัสนี หะสีแม และดาลีชะห์ ดะยี่ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว ตำบลบางปู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว ตำบลบางปู มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับน้อย (2.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยมากที่สุด 2.53 รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและประชาสัมพันธ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการจัดการการท่องเที่ยว และด้านการมีส่วนร่วมจากการใช้ประโยชน์ในการจัดการการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย (2.41, 2.37 และ 2.32) ตามลำดับ

เมตตา เก่งชูวงศ์ กชธมน วงศ์คำ และธีรดา นามไห (2562) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ยั่งยืนของบ้านปลาปู ตำบลหนองแสง อำเภอบางขัน จังหวัด

มหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า 1. ชุมชนบ้านปลาบู่มีศักยภาพทั้งในด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ศักยภาพด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ศักยภาพด้านการบริหารจัดการองค์กร และศักยภาพด้านการเรียนรู้ โดยมีความโดดเด่นในศักยภาพด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น 2. ผลจากการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนบ้านปลาบู่พบว่า รูปแบบควรเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตร นิเวศและสุขภาพ โดยให้ความสำคัญกับสุขภาพและความงามที่เน้นธรรมชาติบำบัด และได้ ใช้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนบ้านปลาบู่เป็นแนวทางในการวางกิจกรรมและเส้นทางการท่องเที่ยว 3. การประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของบ้านปลาบู่ ด้วยการจัดกิจกรรมการทดลองฝึกปฏิบัติการท่องเที่ยวโดยชุมชนในรูปแบบและเส้นทางการท่องเที่ยวที่ได้วางไว้พบว่า โดยภาพรวมทั้งสองครั้งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.95, S.D.=0.21 และ \bar{X} = 4.80, S.D.=0.40)

อรไท ครุฑเวโซ สุภัทรา สังข์ทอง และวรพจน์ ตรีสุข (2563) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างมีส่วนร่วมชุมชนชาวเลบ้านแหลมตุ๊กแก จังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนชาวเลบ้านแหลมตุ๊กแกมีศักยภาพโดดเด่นทางวัฒนธรรมเชิงชาติพันธุ์ จุดแข็งของหมู่บ้าน คือ อัตลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ ภาษา ศิลปะการแสดง จุดอ่อน คือ ความไม่พร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวก บุคลากรด้านการท่องเที่ยว ภาคชุมชน โดยมีโอกาสจากนโยบายการท่องเที่ยวของภาครัฐในท้องถิ่นที่ให้การสนับสนุนเรื่องงบประมาณและสถานที่และอุปสรรคที่สำคัญ คือ ความต่อเนื่องของการสนับสนุนจากภาคีที่เกี่ยวข้อง การวิจัยอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน เสนอด้านแนวทางพัฒนาและบริหารจัดการ 10 ด้าน คือ สิ่งอำนวยความสะดวก การบริการ การบริหารรายได้ ความร่วมมือ ความปลอดภัย การตลาด ทรัพยากรมนุษย์ การมีส่วนร่วม การจัดการผลิตภัณฑ์ และงานสถาปัตยกรรม รวมถึงเสนอหลักการดำเนินงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน

อรรธรณ เกิดจันทร์ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ก็มีมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ป่าชายเลนคลองโคน จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวป่าชายเลนคลองโคน พบว่า ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้น มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับดี โดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน และการชมวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น ประกอบกับได้มีการกำหนดแผนงาน จัดกิจกรรมที่ช่วยให้คนในชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ดูแลรักษา แหล่งท่องเที่ยว และที่สำคัญมีการกระจายรายได้ให้กับคนในชุมชนท้องถิ่น โดยมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวด้วยสื่อต่าง ๆ นอกจากนี้ทางศูนย์อนุรักษ์ป่าชายเลนคลองโคนนั้น ต้องการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และผู้ประกอบการโฮมสเตย์และรีสอร์ทที่ต้องการโครงการเกี่ยวกับการรณรงค์การปลูกป่าชายเลนให้มากยิ่งขึ้น

อานิสงค์ โอทาตะวงศ์ (2557) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลแดง ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี โดยศึกษาระดับ การมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการส่งเสริมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงใน

เขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว ด้วยการใชแบบสอบถามเป็นเครื่องมือประกอบการสัมภาษณ์ ซึ่งประชากรกลุ่มเป้าหมายอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี จำนวน 340 คนครัวเรือน ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทะเลบัวแดงอยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ อาชีพ รายได้ ระยะเวลา ไปทะเลบัวแดง สถานภาพในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเล บัวแดง โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.5 ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกใน ครัวเรือน ระยะเวลาอาศัยในชุมชนและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ปัญหา และอุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ขาดความรู้เกี่ยวกับความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ขาดการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ไม่ สามารถดำเนินการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำเทียบเรือรองรับนักท่องเที่ยวไม่เพียงพอต่อ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี ข้อเสนอแนะแนวทางควรเพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากยิ่งขึ้น จัดเจ้าหน้าที่ วิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน ควรจัดกิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ทะเลบัวแดงไปยังชุมชนต่าง ๆ สร้างทำเทียบเรือแห่งที่ 2 ที่บ้านเชียงแห้ว เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากยิ่งขึ้น อีกทั้งหน่วยงานราชการในระดับนโยบายควรจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรม หรือโครงการที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร 2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและรูปแบบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาครกับปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน 3. เพื่อศึกษารูปแบบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
- 3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 134,223 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรสาคร, 2564)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 400 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือมาจากการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบบสอบถามมีรายละเอียดแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสนอความคิดเห็น การวางแผน และ

การตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดระดับมาตราส่วนที่เป็นข้อความให้เป็นค่าน้ำหนักตัวเลข แบ่งเป็น 5 ระดับ

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5
เห็นด้วยมาก	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4
เห็นด้วยปานกลาง	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3
เห็นด้วยน้อย	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่ามากที่สุด} - \text{ค่าน้อยที่สุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.80 \end{aligned}$$

ผลที่ได้จากการหาอันตรภาคชั้นนี้ สามารถแบ่งค่าเฉลี่ยของผลลัพธ์คะแนนในระดับต่าง ๆ ตามตารางที่ 3.1 ได้ดังนี้

ตารางที่ 3.1 เกณฑ์ในการประเมินจากค่าเฉลี่ยของผลลัพธ์ในแบบสอบถามแบบ Likert Scale 5 ระดับ

ช่วงของคะแนนเฉลี่ยจากผลลัพธ์	ระดับความคิดเห็น
4.21-5.00	มากที่สุด
3.41-4.20	มาก
2.61-3.40	ปานกลาง
1.81-2.60	น้อย
1.00-1.80	น้อยที่สุด

3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนและพัฒนาการสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามลำดับต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร โดยรวบรวมข้อมูลตัวแปรต่าง ๆ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามโดยพิจารณาเนื้อหาให้ครอบคลุมกับกรอบแนวคิดในการวิจัย

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดมาพิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้องของการใช้ภาษาและครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัย จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ได้มาตรฐานที่ดี

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยต่อไป

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้ คือ

1. ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยวิธีเฉพาะเจาะจงและใช้เกณฑ์การประมาณจากจำนวนประชากรของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยศึกษารวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ (1) ตำรา หนังสือ (2) เอกสารที่เกี่ยวกับงานวิจัยที่ผ่านมาแต่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ (3) วารสาร และสิ่งพิมพ์ทางวิชาการทั้งที่ใช้ระบบเอกสาร และระบบออนไลน์ มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และอภิปรายผล

3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งผู้ทำวิจัยได้กำหนดวิธีการดังนี้ คือ

3.5.1 ประเมินข้อมูลขั้นต้น

1. ทำการประเมินข้อมูลเบื้องต้น หลังจากได้แบบสอบถามกลับคืนมาโดยการตรวจสอบ (Editing) ความถูกต้อง (Legibility) ความสมบูรณ์ (Completeness) ความสอดคล้อง (Consistency) ความเที่ยงตรง (Accuracy) และได้รับคำตอบที่ชัดเจน (Response clarification) สำหรับคำถามปลายเปิดของแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาทั้งหมด

2. ทำการลงรหัส (Coding) จากข้อมูลที่ได้รับการตรวจสอบแล้วข้างต้นโดยการกำหนดตัวเลขให้แก่ตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยสำหรับคำถามปลายปิด (Closed – response question)

3.5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการศึกษาคั้งนี้ คือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้เพื่อการวิเคราะห์ทางสถิติ Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ทำการวิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าร้อยละ (percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) นำมาใช้ในการทดสอบสมมติฐานทำการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์แบบ t-test, ANOVA และใช้การเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple

comparison test) ตามวิธีของ LSD (Least - Significant Different) สำหรับเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ เมื่อพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร 2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและรูปแบบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาครกับปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน 3. เพื่อศึกษารูปแบบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยขอเสนอตามลำดับ ดังนี้

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ผู้ให้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากแบบสอบถามทั้งหมด และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยจำแนกผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสนอความคิดเห็น การวางแผน และการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอนปรากฏผลตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	168	42.00
หญิง	232	58.00
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	98	24.50
25 – 35 ปี	90	22.50
36 – 45 ปี	76	19.00
46 – 55 ปี	74	18.50
มากกว่า 55 ปีขึ้นไป	62	15.50
สถานภาพ		
โสด	143	35.75
สมรส	206	51.50
หย่าร้าง / แยกกันอยู่	48	12.00
หม้าย	3	0.75
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	88	22.00
ปริญญาตรี	256	64.00
สูงกว่าปริญญาตรี	56	14.00
อาชีพ		
พนักงานรัฐ / เจ้าหน้าที่ของรัฐ / รับราชการ	125	31.25
พนักงานบริษัทเอกชน	72	18.00
เจ้าของกิจการ / ค้าขาย / รับจ้าง	87	21.75
แม่บ้าน / พ่อบ้าน	42	10.50
เกษตรกร	16	4.00
อื่นๆ	58	14.50

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท	28	7.00
5,001 – 10,000 บาท	93	23.25
10,001 – 15,000 บาท	108	27.00
15,001 – 20,000 บาท	85	21.25
20,001 – 25,000 บาท	47	11.75
มากกว่า 25,001 บาทขึ้นไป	39	9.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักศึกษา ได้ข้อมูลดังนี้

จำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 ส่วนเพศชาย มีจำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00

จำแนกตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีอายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80 รองลงมา คือ อายุ 25- 35 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 อายุ 36 – 45 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 อายุ 46 -55 จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 และอายุมากกว่า 55 ปีขึ้นไป จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.50 ตามลำดับ

จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพสมรส จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 51.50 รองลงมา คือ สถานภาพโสด จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 35.75 สถานภาพหย่าร้าง / แยกกันอยู่ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 และสถานภาพหม้าย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.75 ตามลำดับ

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 64.00 รองลงมา คือ มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 และมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 ตามลำดับ

จำแนกตามอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพพนักงานรัฐ / เจ้าหน้าที่ของรัฐ / รับราชการ จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 รองลงมา คือ อาชีพเจ้าของกิจการ / ค้าขาย / รับจ้าง จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.75 อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 อาชีพแม่บ้าน / พ่อบ้าน จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.50 อาชีพอื่น ๆ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 และอาชีพเกษตรกร จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.00 รองลงมา คือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.25 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.25 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 25,000 บาท จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.75

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 25,001 บาทขึ้นไป จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.75 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test One-Way ANOVA และใช้การเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple comparison test) ตามวิธีของ LSD (Least - Significant Different) สำหรับเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่เมื่อพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.2 – 4.5

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	\bar{x}	<i>S.D.</i>	ระดับ การมีส่วนร่วม
1. ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ	3.65	0.595	มาก
2. ด้านการดำเนินการและปฏิบัติการ	3.64	0.557	มาก
3. ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์	3.64	0.592	มาก
4. ด้านการติดตามและประเมินผล	3.65	0.576	มาก
รวม	3.64	0.401	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.64, S.D. = 0.401$) โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{x} = 3.65, S.D. = 0.576$) มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ($\bar{x} = 3.65, S.D. = 0.595$) ด้านการดำเนินการและปฏิบัติการ ($\bar{x} = 3.64, S.D. = 0.557$) และด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ ($\bar{x} = 3.64, S.D. = 0.592$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	\bar{x}	<i>S.D.</i>	ระดับ การมีส่วนร่วม
1. ท่านมีโอกาสในการวิเคราะห์สภาพปัญหาของชุมชน	3.36	1.068	มาก
2. ท่านเข้าร่วมประชุมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของท่าน	3.68	1.062	มาก
3. ท่านมีโอกาสแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะในที่ประชุม	3.57	1.055	มาก
4. ท่านมีโอกาสเสนอโครงการ กิจกรรมของชุมชน	3.68	1.084	มาก
5. ท่านได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการลงมติให้มีการจัดทำโครงการ หรือกิจกรรมของชุมชน	3.73	1.061	มาก
รวม	3.65	0.595	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ($\bar{x} = 3.65$, *S.D.* = 0.595) อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ พิจารณาเป็นรายข้อ ดังนี้ ท่านได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการลงมติให้มีการจัดทำโครงการ หรือกิจกรรมของชุมชน ($\bar{x} = 3.73$, *S.D.* = 1.061) มากที่สุด รองลงมา คือ ท่านเข้าร่วมประชุมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของท่าน ($\bar{x} = 3.68$, *S.D.* = 1.062) ท่านมีโอกาสเสนอโครงการ กิจกรรมของชุมชน ($\bar{x} = 3.68$, *S.D.* = 1.084) ท่านมีโอกาสแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะในที่ประชุม ($\bar{x} = 3.68$, *S.D.* = 1.062) และท่านมีโอกาสในการวิเคราะห์สภาพปัญหาของชุมชน ($\bar{x} = 3.36$, *S.D.* = 1.068) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	\bar{x}	<i>S.D.</i>	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ท่านได้เข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมของชุมชนของท่าน	3.75	1.017	มาก
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการบริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อร่วมสมทบทุนในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการของชุมชน	3.71	1.084	มาก
3. ท่านได้ร่วมแรงในกิจกรรมของชุมชน	3.54	1.066	มาก
4. ท่านได้มีโอกาสเป็นคณะกรรมการในการจัดงานหรือกิจกรรมของชุมชน	3.60	1.069	มาก
5. ท่านปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือมาตรการในการดูแลรักษาชุมชนของท่าน	3.60	1.047	มาก
รวม	3.64	0.557	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ ($\bar{x} = 3.64, S.D. = 0.557$) อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ พิจารณาเป็นรายข้อ ดังนี้ ท่านได้เข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมของชุมชนของท่าน ($\bar{x} = 3.75, S.D. = 1.017$) มากที่สุด รองลงมา คือ ท่านได้มีส่วนร่วมในการบริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อร่วมสมทบทุนในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการของชุมชน ($\bar{x} = 3.71, S.D. = 1.084$) ท่านปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือมาตรการในการดูแลรักษาชุมชนของท่าน ($\bar{x} = 3.60, S.D. = 1.047$) ท่านได้มีโอกาสเป็นคณะกรรมการในการจัดงานหรือกิจกรรมของชุมชน ($\bar{x} = 3.60, S.D. = 1.069$) และท่านได้ร่วมแรงในกิจกรรมของชุมชน ($\bar{x} = 3.54, S.D. = 1.066$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	\bar{x}	<i>S.D.</i>	ระดับ การมีส่วนร่วม
1. ท่านได้รับประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนิน โครงการ หรือกิจกรรมของชุมชน	3.61	1.029	มาก
2. ท่านได้มีโอกาสได้ใช้บริการในโครงการ หรือ กิจกรรมของชุมชน	3.68	1.072	มาก
3. ท่านได้รับรายได้จากโครงการ หรือกิจกรรมของ ชุมชน	3.65	1.082	มาก
4. ท่านมีโอกาสเข้าไปขายสินค้าที่ระลึกในบริเวณ สถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน	3.62	1.076	มาก
5. ท่านได้รับผลประโยชน์จากเงินช่วยเหลือในการ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน	3.62	1.106	มาก
รวม	3.64	0.592	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ ($\bar{x} = 3.64$, *S.D.* = 0.592) อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ พิจารณาเป็นรายข้อ ดังนี้ ท่านได้มีโอกาสได้ใช้บริการในโครงการ หรือกิจกรรมของชุมชน ($\bar{x} = 3.68$, *S.D.* = 1.072) มากที่สุด รองลงมา คือ ท่านได้รับรายได้จากโครงการ หรือกิจกรรมของชุมชน ($\bar{x} = 3.65$, *S.D.* = 1.082) ท่านมีโอกาสเข้าไปขายสินค้าที่ระลึกในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 3.62$, *S.D.* = 1.076) ท่านได้รับผลประโยชน์จากเงินช่วยเหลือในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 3.62$, *S.D.* = 1.106) และท่านได้รับประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมของชุมชน ($\bar{x} = 3.61$, *S.D.* = 1.029) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามและประเมินผล

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	\bar{x}	<i>S.D.</i>	ระดับ การมีส่วนร่วม
1. ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแลการใช้จ่ายในกิจกรรม โครงการสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน	3.66	1.028	มาก
2. ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าในกิจกรรม โครงการของชุมชน	3.66	1.059	มาก
3. หน่วยงานภาครัฐแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ท่านเป็นผู้ตรวจสอบติดตามประเมินผลความก้าวหน้าในการจัดการท่องเที่ยว	3.70	1.042	มาก
4. ท่านร่วมกับภาครัฐติดตามความก้าวหน้า ผลดำเนินงานของโครงการ	3.57	1.062	มาก
5. ติดตามกิจกรรม หรือโครงการและหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข	3.64	1.087	มาก
รวม	3.65	0.576	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{x} = 3.65, S.D. = 0.576$) อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ พิจารณาเป็นรายข้อ ดังนี้ หน่วยงานภาครัฐแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ท่านเป็นผู้ตรวจสอบติดตามประเมินผลความก้าวหน้าในการจัดการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.70, S.D. = 1.042$) มากที่สุด รองลงมา คือ ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแลการใช้จ่ายในกิจกรรม โครงการสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 3.66, S.D. = 1.028$) ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าในกิจกรรม โครงการของชุมชน ($\bar{x} = 3.66, S.D. = 1.059$) ติดตามกิจกรรม หรือโครงการและหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ($\bar{x} = 3.64, S.D. = 1.087$) และท่านร่วมกับภาครัฐติดตามความก้าวหน้า ผลดำเนินงานของโครงการ ($\bar{x} = 3.57, S.D. = 1.062$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ 2. ด้านการดำเนินการและปฏิบัติการ 3. ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ และ 4. ด้านการติดตามและประเมินผล โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test One-Way ANOVA และใช้การเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple comparison test) ตามวิธีของ LSD (Least - Significant Different) สำหรับเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.7 - ...

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์	เพศ				t	Sig.
	ชาย		หญิง			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการ ตัดสินใจ	3.57	0.563	3.71	0.612	0.885	0.348
2. ด้านการดำเนินการและ ปฏิบัติการ	3.60	0.512	3.67	0.587	3.765	0.053
3. ด้านการรับและแบ่งปัน ผลประโยชน์	3.57	0.569	3.68	0.606	0.736	0.392
4. ด้านการติดตามและ ประเมินผล	3.57	0.485	3.70	0.629	12.715	0.001*
รวม	3.58	0.326	3.69	0.442	8.763	0.003*

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ไม่แตกต่างกัน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและ

ปฏิบัติการ และด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ ส่วนในด้านการติดตามและประเมินผล นั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมของคน ในชุมชน ในการจัดการแหล่ง ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการเสนอ ความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	9.427	4	2.357	7.058	0.001*
	ภายในกลุ่ม	131.887	395	0.334		
	รวม	141.314	399			
ด้านการดำเนินการ และปฏิบัติการ	ระหว่างกลุ่ม	3.388	4	0.847	2.775	0.027*
	ภายในกลุ่ม	120.556	395	0.305		
	รวม	123.944	399			
ด้านการรับและ แบ่งปันผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	5.516	4	1.379	4.045	0.003*
	ภายในกลุ่ม	134.681	395	0.341		
	รวม	140.197	399			
ด้านการติดตามและ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2.311	4	0.578	1.755	0.137
	ภายในกลุ่ม	129.988	395	0.329		
	รวม	132.299	399			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	4.144	4	1.036	6.832	0.001*
	ภายในกลุ่ม	59.894	395	0.152		
	รวม	64.038	399			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ไม่แตกต่างกัน จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการติดตามและประเมินผล และแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและปฏิบัติการ และด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ ดังนั้น จึงต้องทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของ LSD (Least - Significant Different) ดังตารางที่ 4.9 – 4.11

ตารางที่ 4.9 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ

ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการ ตัดสินใจ	\bar{x}	ต่ำกว่า 25 ปี	25 – 35 ปี	36 – 45 ปี	46 – 55 ปี	มากกว่า 55 ปีขึ้นไป
		3.73	3.87	3.64	3.47	3.46
ต่ำกว่า 25 ปี	3.73	-	0.102	0.328	0.004*	0.005*
25 – 35 ปี	3.87		-	0.013*	0.001*	0.001*
36 – 45 ปี	3.64			-	0.069	0.004*
46 – 55 ปี	3.47				-	0.928
มากกว่า 55 ปีขึ้นไป	3.46					-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ($\bar{x} = 3.73$) สูงกว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 46 – 55 ปี ($\bar{x} = 3.47$) และอายุมากกว่า 55 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.46$)

คู่ที่ 2 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 25 – 35 ปี ($\bar{x} = 3.87$) สูงกว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 36 – 45 ปี ($\bar{x} = 3.64$) อายุ 46 – 55 ปี ($\bar{x} = 3.47$) และอายุมากกว่า 55 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.46$)

คู่ที่ 3 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 36 – 45 ปี ($\bar{x} = 3.64$) สูงกว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 55 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.46$)

ตารางที่ 4.10 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ

ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ	\bar{x}	ต่ำกว่า 25 ปี	25 - 35 ปี	36 - 45 ปี	46 - 55 ปี	มากกว่า 55 ปีขึ้นไป
		3.60	3.81	3.62	3.56	3.57
ต่ำกว่า 25 ปี	3.60	-	0.012*	0.817	0.645	0.685
25 - 35 ปี	3.81		-	0.034*	0.006*	0.009*
36 - 45 ปี	3.62			-	0.515	0.554
46 - 55 ปี	3.56				-	0.976
มากกว่า 55 ปีขึ้นไป	3.57					-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ($\bar{x} = 3.60$) สูงกว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 25 - 35 ปี ($\bar{x} = 3.81$)

คู่ที่ 2 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 25 - 35 ปี ($\bar{x} = 3.81$) สูงกว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ($\bar{x} = 3.60$) อายุ 36 - 45 ปี ($\bar{x} = 3.62$) อายุ 46 - 55 ปี ($\bar{x} = 3.56$) และอายุมากกว่า 55 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.57$)

ตารางที่ 4.11 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์

ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์	\bar{x}	ต่ำกว่า 25 ปี	25 - 35 ปี	36 - 45 ปี	46 - 55 ปี	มากกว่า 55 ปีขึ้นไป
		3.74	3.78	3.57	3.49	3.54
ต่ำกว่า 25 ปี	3.74	-	0.629	0.053	0.005*	0.035*
25 - 35 ปี	3.78		-	0.019*	0.001*	0.013*
36 - 45 ปี	3.57			-	0.406	0.787
46 - 55 ปี	3.49				-	0.604
มากกว่า 55 ปีขึ้นไป	3.54					-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ($\bar{x} = 3.74$) สูงกว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 46 - 55 ปี ($\bar{x} = 3.49$) และอายุมากกว่า 55 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.54$)

คู่ที่ 2 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 25 - 35 ปี ($\bar{x} = 3.78$) สูงกว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 36 - 45 ปี ($\bar{x} = 3.57$) อายุ 46 - 55 ปี ($\bar{x} = 3.49$) และอายุมากกว่า 55 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.54$)

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามสถานภาพ

การมีส่วนร่วมของคน ในชุมชน ในการจัดการแหล่ง ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการเสนอ ความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	4.296	3	1.432	4.139	0.007*
	ภายในกลุ่ม	137.017	396	0.346		
	รวม	141.314	399			
ด้านการดำเนินการ และปฏิบัติการ	ระหว่างกลุ่ม	1.360	3	0.453	1.465	0.224
	ภายในกลุ่ม	122.583	396	0.310		
	รวม	123.944	399			
ด้านการรับและ แบ่งปันผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	2.225	3	0.742	2.128	0.096
	ภายในกลุ่ม	137.973	396	0.348		
	รวม	140.198	399			
ด้านการติดตามและ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	1.061	3	0.354	1.068	0.363
	ภายในกลุ่ม	131.238	396	0.331		
	รวม	132.299	399			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.555	3	0.518	3.284	0.021
	ภายในกลุ่ม	62.483	396	0.158		
	รวม	64.038	399			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความ
คิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัด
สมุทรสาคร ที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ไม่แตกต่างกัน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินการ
และปฏิบัติการ และด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ ด้านการติดตามและประเมินผล และแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการ
ตัดสินใจ ดังนั้น จึงต้องทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของ LSD (Least - Significant Different) ดังตารางที่
4.13

ตารางที่ 4.13 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ

ด้านการรับและแบ่งปัน ผลประโยชน์	\bar{x}	โสด	สมรส	หย่าร้าง / แยกกันอยู่	หม้าย
		3.76	3.63	3.43	3.87
โสด	3.76	-	0.036*	0.001*	0.761
สมรส	3.63		-	0.040*	0.484
หย่าร้าง / แยกกันอยู่	3.43			-	0.216
หม้าย	3.84				-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด ($\bar{x} = 3.76$) สูงกว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรส ($\bar{x} = 3.63$) และสถานภาพหย่าร้าง / แยกกันอยู่ ($\bar{x} = 3.43$)

คู่ที่ 2 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรส ($\bar{x} = 3.63$) สูงกว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพหย่าร้าง / แยกกันอยู่ ($\bar{x} = 3.43$)

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมของคน ในชุมชน ในการจัดการแหล่ง ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการเสนอ ความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	1.691	2	0.845	2.404	0.092
	ภายในกลุ่ม	139.623	397	0.352		
	รวม	141.314	399			
ด้านการดำเนินการ และปฏิบัติการ	ระหว่างกลุ่ม	1.422	2	0.711	2.303	0.101
	ภายในกลุ่ม	122.522	397	0.309		
	รวม	123.944	399			
ด้านการรับและ แบ่งปันผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	0.584	2	0.292	0.831	0.437
	ภายในกลุ่ม	139.613	397	0.352		
	รวม	140.198	399			
ด้านการติดตามและ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2.296	2	1.148	3.506	0.031*
	ภายในกลุ่ม	130.003	397	0.327		
	รวม	132.299	399			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.228	2	0.614	3.880	0.021*
	ภายในกลุ่ม	62.810	397	0.158		
	รวม	64.038	399			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ไม่แตกต่างกัน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและปฏิบัติการ และด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ และแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการติดตามและประเมินผล ดังนั้น จึงต้องทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของ LSD (Least - Significant Different) ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามและประเมินผล

ด้านการรับและแบ่งปัน		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
ผลประโยชน์	\bar{x}	3.56	3.70	3.53
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.56	-	0.047*	0.693
ปริญญาตรี	3.70		-	0.034*
สูงกว่าปริญญาตรี	3.53			-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ($\bar{x} = 3.70$) สูงกว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ($\bar{x} = 3.56$) และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{x} = 3.53$)

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอาชีพ

การมีส่วนร่วมของคน ในชุมชน ในการจัดการแหล่ง ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการเสนอ ความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	2.424	5	0.485	1.375	0.233
	ภายในกลุ่ม	138.890	394	0.353		
	รวม	141.314	399			
ด้านการดำเนินการ และปฏิบัติการ	ระหว่างกลุ่ม	1.978	5	0.396	1.278	0.273
	ภายในกลุ่ม	121.966	394	0.310		
	รวม	123.944	399			
ด้านการรับและ แบ่งปันผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	4.559	5	0.912	2.649	0.023
	ภายในกลุ่ม	135.638	394	0.344		
	รวม	140.198	399			
ด้านการติดตามและ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	5.363	5	1.073	3.329	0.006*
	ภายในกลุ่ม	126.936	394	0.322		
	รวม	132.299	399			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2.186	5	0.437	2.784	0.017*
	ภายในกลุ่ม	61.852	394	0.157		
	รวม	64.038	399			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ไม่แตกต่างกัน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและปฏิบัติการ และด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ และแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการติดตามและประเมินผล ดังนั้น จึงต้องทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของ LSD (Least - Significant Different) ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ทดสอบความแตกต่างของการเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามและประเมินผล

ด้านการรับและ แบ่งปัน ผลประโยชน์		พนักงานรัฐ / เจ้าหน้าที่ ของรัฐ / รับราชการ	พนักงาน บริษัทเอกชน	เจ้าของ กิจการ / ค้าขาย / รับจ้าง	แม่บ้าน / พ่อบ้าน	เกษตรกร	อื่น ๆ
	\bar{x}	3.61	3.64	3.81	3.60	3.24	3.63
พนักงานรัฐ / เจ้าหน้าที่ของรัฐ / รับราชการ	3.61	-	0.721	0.012*	0.850	0.013*	0.854
พนักงาน บริษัทเอกชน	3.64		-	0.062	0.655	0.010*	0.894
เจ้าของกิจการ / ค้าขาย / รับจ้าง	3.81			-	0.062	0.041*	0.001*
แม่บ้าน / พ่อบ้าน	3.60				-	0.033*	0.756
เกษตรกร	3.24					-	0.015*
อื่น ๆ	3.63						-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามและประเมินผลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน ... คู่ คือ

คู่ที่ 1 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามและประเมินผล ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานรัฐ / เจ้าหน้าที่ของรัฐ / รับราชการ ($\bar{x} = 3.61$) สูงกว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเจ้าของกิจการ / ค้าขาย / รับจ้าง ($\bar{x} = 3.81$) และอาชีพเกษตรกร ($\bar{x} = 3.24$)

คู่ที่ 2 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามและประเมินผล ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ($\bar{x} = 3.64$) สูงกว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกร ($\bar{x} = 3.24$)

คู่มือที่ 3 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามและประเมินผล ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเจ้าของกิจการ / ค้าขาย / รับจ้าง ($\bar{x} = 3.81$) สูงกว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิดเห็น การวางแผน และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกร ($\bar{x} = 3.24$) และอาชีพอื่น ๆ ($\bar{x} = 3.63$)

คู่มือที่ 4 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามและประเมินผล ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแม่บ้าน / พ่อบ้าน ($\bar{x} = 3.60$) สูงกว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิดเห็น การวางแผน และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกร ($\bar{x} = 3.24$)

คู่มือที่ 5 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการติดตามและประเมินผล ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกร ($\bar{x} = 3.24$) สูงกว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเสนอความคิดเห็น การวางแผน และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกร ($\bar{x} = 3.63$)

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

การมีส่วนร่วมของคน ในชุมชน ในการจัดการแหล่ง ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการเสนอ ความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.280	5	0.056	0.157	0.978
	ภายในกลุ่ม	141.033	394	0.358		
	รวม	141.314	399			
ด้านการดำเนินการ และปฏิบัติการ	ระหว่างกลุ่ม	0.636	5	0.127	0.406	0.844
	ภายในกลุ่ม	123.308	394	0.313		
	รวม	123.944	399			
ด้านการรับและ แบ่งปันผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	2.409	5	0.482	1.378	0.232
	ภายในกลุ่ม	137.788	394	0.350		
	รวม	140.197	399			
ด้านการติดตามและ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	1.527	5	0.305	0.920	0.468
	ภายในกลุ่ม	130.772	394	0.332		
	รวม	132.299	399			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.653	5	0.131	0.812	0.542
	ภายในกลุ่ม	63.385	394	0.161		
	รวม	64.038	399			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร 2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและรูปแบบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาครกับปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน 3. เพื่อศึกษารูปแบบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยช่วงระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2564 - เดือนกันยายน พ.ศ. 2565 กับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Questionnaire Online) ที่ผ่านการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 400 ชุด จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติทดสอบ t-test One-Way ANOVA และใช้การเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple comparison test) ตามวิธีของ LSD (Least - Significant Different) สำหรับเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่เมื่อพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพพนักงานรัฐ / เจ้าหน้าที่ของรัฐ / รับราชการ และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 10,001 – 15,000 บาท

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการติดตามและประเมินผล มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการเสนอความคิดเห็น การวางแผน และการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและปฏิบัติการ และด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสนอความคิดเห็น การวางแผน และการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและปฏิบัติการ ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล แสดงให้เห็นว่า

1) เพศของคนในชุมชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ไม่แตกต่างกัน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสนอความคิดเห็น การวางแผน และการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและปฏิบัติการ และด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ ส่วนในด้านการติดตามและประเมินผล นั้นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) อายุของคนในชุมชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ไม่แตกต่างกัน จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการติดตามและประเมินผล และแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสนอความคิดเห็น การวางแผน และการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและปฏิบัติการ และด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์

3) สถานภาพของคนในชุมชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ไม่แตกต่างกัน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการ

ดำเนินการและปฏิบัติการ และด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ ด้านการติดตามและประเมินผล และแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ

4) ระดับการศึกษาของคนในชุมชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ไม่แตกต่างกัน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและปฏิบัติการ และด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ และแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการติดตามและประเมินผล

5) อาชีพของคนในชุมชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ไม่แตกต่างกัน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและปฏิบัติการ และด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ และแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการติดตามและประเมินผล

6) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของคนในชุมชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร

จากผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ 2) ด้านการดำเนินการและปฏิบัติการ 3) ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ และ 4) ด้านการติดตามและประเมินผล ในภาพรวมนั้นอยู่ในระดับมาก เนื่องจากคนในชุมชนนั้นให้คอบริการ หรือกิจกรรมของชุมชน จัดทำโครงการ เพื่อกระตุ้นให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยมีการบริจาค สมทบทุน จัดตั้งคณะกรรมการในการจัดงานต่าง ๆ ในชุมชน สามารถนำสินค้าที่ตัวเองมีมาขายเพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเองและชุมชน รวมถึงมีหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนเข้ามาให้การสนับสนุน ติดตาม ดำเนินการกำกับดูแล และหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และสร้างสรรค์ชุมชนของตนให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยณรงค์ ศรีรักษ์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วม พื้นที่หาดราไวย์ จังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วม พื้นที่หาดราไวย์

จังหวัดภูเก็ต เป็นการร่วมมือกันทุกระดับตั้งแต่การร่วมวางแผน จนถึงการร่วมประเมินผล ส่วนรูปแบบการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วมเป็นการสร้างหรือการเพิ่มมูลค่าให้แก่ทรัพยากรที่มีอยู่ให้สูงที่สุด เพื่อนามาสร้างนวัตกรรมการสร้างสรรคเป็นรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว สินค้าหรือบริการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พื้นที่ชายหาดและวิถีชุมชน โดยความร่วมมือของผู้มีส่วนได้เสีย ผ่านการร่วมเรียนรู้ และเพิ่มทักษะให้แก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของพื้นที่หาดราไวย์ เป็นการนำองค์ประกอบ 5 ประการ มาพัฒนาเพื่อสร้างประสบการณ์ให้แก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์, ผู้ประกอบการเชิงสร้างสรรค์, ชุมชนเชิงสร้างสรรค์, กิจกรรม หรือสินค้าเชิงสร้างสรรค์, การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพร ดอกบุญนาค และฐาปกรณ์ ทองคำนุช (2556) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว กรณีศึกษาชุมชนในตลาดร้อยปีสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวนั้น คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านของการจัดการด้านสถานที่ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมแค่การแสดงความคิดเห็นว่าดีหรือไม่ต้องการหรือไม่ต้องการ แต่ไม่ได้เข้ามา ส่วนในการวางแผน คิดนโยบาย หรือการจัดการมากแต่อย่างใด และด้านบุคลากร ประชาชนหรือคนในชุมชนนั้น มีส่วนร่วมมาก แต่ในส่วนของการจัดการด้านกฎเกณฑ์ทางการท่องเที่ยวในตลาดร้อยปีสามชุกนั้น คนในชุมชนมีส่วนร่วมลดลง หากเทียบกับด้านอื่น ๆ เนื่องจากปัจจุบันกฎเกณฑ์ต่าง ๆ คือ กฎที่ได้ปฏิบัติสืบทอดกันมา ไม่ได้มีการวางกฎเกณฑ์ที่ตายตัว

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและรูปแบบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาครกับปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษา และวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและรูปแบบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาครกับปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นต่อระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและรูปแบบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก คนในชุมชนไม่ว่าจะเป็นเพศหญิง เพศชาย อายุน้อยจนถึงอายุมาก หรือจะมีอาชีพแตกต่างกัน รวมไปถึงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน ก็ยังให้ความร่วมมือในการสนับสนุนและพัฒนาชุมชนของตนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชิตา ชาญณรงค์ อีสเฮาะ สะนิ อริสา กอร์เดร์ ชัมชูนี เจะเย็ง อัสรี หะสีแม และดาลีชะห์ ดะยิ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว ตำบลบางปู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวตำบลบางปู มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับน้อย (2.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยมากที่สุด 2.53 รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและประชาสัมพันธ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการจัดการการท่องเที่ยว และด้านการมีส่วนร่วมจากการใช้ประโยชน์ในการจัดการการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย (2.41, 2.37 และ 2.32)

ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของอานิสงค์ โอทาทะวงศ์ (2557) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทะเลแดง ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี โดยศึกษาระดับ การมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการส่งเสริมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว ด้วยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือประกอบการสัมภาษณ์ ซึ่งประชากรกลุ่มเป้าหมายอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแห้ว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี จำนวน 340 ครั้วเรือน ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทะเลบัวแดงอยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ อาชีพ รายได้ ระยะเวลา ไปทะเลบัวแดง สถานภาพในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเล บัวแดง โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.5 ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกใน ครั้วเรือน ระยะเวลาอาศัยในชุมชนและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ปัญหา และอุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ขาดความรู้เกี่ยวกับความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ขาดการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ไม่ สามารถดำเนินการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำเทียบเรือรองรับนักท่องเที่ยวไม่เพียงพอต่อ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี ข้อเสนอแนะแนวทางควรเพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากยิ่งขึ้น จัดเจ้าหน้าที่ วิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน ควรจัดกิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ทะเลบัวแดงไปยังชุมชนต่าง ๆ สร้างทำเทียบเรือแห่งที่ 2 ที่บ้านเชียงแห้ว เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากยิ่งขึ้น อีกทั้งหน่วยงานราชการในระดับนโยบายควรจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรม หรือโครงการที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษารูปแบบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร

จากผลการศึกษา พบว่า รูปแบบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาครนั้นได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากคนในชุมชน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งทุกคนที่อาศัยในชุมชนต่างก็พัฒนาชุมชนของตนเองให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นการทำเครื่องเบญจรงค์ หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดี ตำบลดอนไก่ดี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร หรือการเยี่ยมชมวิถีชีวิตของคนในชุมชนเมืองประมงของชาวจังหวัดสมุทรสาครซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเมตตา เก่งช่วงศ์ กชธมน วงศ์คำ และธีรดา นามไ (2562) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ยั่งยืนของบ้านปลาบู่ ตำบลหนองแสง อำเภอลำปำปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า 1. ชุมชนบ้านปลาบู่มีศักยภาพทั้งในด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ศักยภาพด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ศักยภาพด้านการบริหารจัดการองค์กร และศักยภาพด้านการเรียนรู้ โดยมีความโดดเด่นในศักยภาพด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น 2. ผลจากการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน

บ้านปลาปูพบว่า รูปแบบควรเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตร นิเวศและสุขภาพ โดยให้ความสำคัญกับสุขภาพ และความงามที่เน้นธรรมชาติบำบัด และได้ ใช้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนบ้านปลาปูเป็นแนวทาง ในการวางกิจกรรมและเส้นทางการท่องเที่ยว 3. การประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของบ้าน ปลาปู ด้วยการจัดกิจกรรมการทดลองฝึกปฏิบัติการท่องเที่ยวโดยชุมชนในรูปแบบและเส้นทางการ ท่องเที่ยวที่ได้วางไว้พบว่า โดยภาพรวมทั้งสองครั้งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.95$, S.D.=0.21 และ $\bar{x} = 4.80$, S.D.=0.40) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอรไท ครุฑเวโช สุภัทธา สังข์ทอง และวรวจน์ ตรีสุข (2563) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมอย่างมีส่วนร่วมชุมชนชาวเลบ้านแหลมตึกแก จังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนชาวเล บ้านแหลมตึกแกมีศักยภาพโดดเด่นทางวัฒนธรรมเชิงชาติพันธุ์ จุดแข็งของหมู่บ้าน คือ อัตลักษณ์ด้านวิถี ชีวิต ประวัติศาสตร์ ภาษา ศิลปะการแสดง จุดอ่อน คือ ความไม่พร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวก บุคลากรด้านการท่องเที่ยว ภาคชุมชน โดยมีโอกาสจากนโยบายการท่องเที่ยวของภาครัฐในท้องถิ่นที่ ให้ การสนับสนุนเรื่องงบประมาณและสถานที่และอุปสรรคที่สำคัญ คือ ความต่อเนื่องของการสนับสนุนจาก ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง การวิจัยอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน เสนอด้านแนวทางพัฒนาและบริหารจัดการ 10 ด้าน คือ สิ่งอำนวยความสะดวก การบริการ การบริหารรายได้ ความร่วมมือ ความปลอดภัย การตลาด ทรัพยากรมนุษย์ การมีส่วนร่วม การจัดการผลิตภัณฑ์ และงานสถาปัตยกรรม รวมถึงเสนอหลักการทำงาน ร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน

5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

5.3.1 ควรเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยว หรือคนต่างถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม และประเมินผลในการจัดกิจกรรมเพื่อนำไปพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัด สมุทรสาครในอนาคต

5.3.2 ควรมีส่วนร่วมในเรื่องของระบบขนส่งในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถ เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบาย

5.3.3 ควรพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้มากขึ้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่ เดินทางมาท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากขึ้น

5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.4.1 ภาครัฐควรให้การสนับสนุนทั้งในเรื่องของงบประมาณ การประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเที่ยว และร่วมทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ภายในชุมชนของจังหวัด สมุทรสาคร

5.4.2 ชุมชนแต่ละชุมชนของจังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่ที่โดดเด่น กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่หลากหลาย ควรได้รับการประชาสัมพันธ์ และต่อยอดในประเด็นต่าง ๆ

บรรณานุกรม

- กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา. (2555). การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาการจัดการทั่วไป. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดสมุทรสาคร. (2561). แผนพัฒนาจังหวัด 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564) จังหวัดสมุทรสาคร. สมุทรสาคร : สำนักงานสมุทรสาคร.
- กัลยา วานิชย์บัญชา และจิตา วานิชย์บัญชา. (2560). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. (พิมพ์ครั้งที่ 29). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สามลดา.
- ชัยณรงค์ ศรีรักษ์. (2562). รูปแบบการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วมพื้นที่หาดราไวย์ จังหวัดภูเก็ต. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ หน้า 1 – 18.
- ชัยณรงค์ ศรีรักษ์. (2561). ปัจจัยความสำเร็จในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมวิถีชุมชนสู่ชุมชนอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ด้านการท่องเที่ยว ชุมชนบ้านห้วยเตือ จังหวัดหนองบัวลำภู, งานประชุมวิชาการระดับชาติด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม ครั้งที่ 2, 2561.
- ณัฐรินทร์ ปรีวงศ์กุลธร. (2563). แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสาคร. วารสารเซนตจอร์น. หน้า 149 – 161. เข้าถึงได้จาก [/https://sju.ac.th/pap_file/0dd46711e9470c947155d87478bf457c.pdf](https://sju.ac.th/pap_file/0dd46711e9470c947155d87478bf457c.pdf)
- ปิยะธิดา ปาลรังสี และกุลพิชญ์ โภโคยอุดม. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชนอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ ปีที่ 17 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2559) หน้า 99 – 110.
- พรชิตา ชาญณรงค์ อีสเฮาะ สะนิ อริสา กอร์เดอร์ ชัมชูนี เจะเย็ง อัสรี ทะสีแม และดาตีชะห์ ดะยี. (2561). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว ตำบลบางปู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี. การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 1 วันที่ 20 – 21 สิงหาคม 2561 ณ หอประชุมเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา หน้า 261 – 267.
- เมตตา เก่งชูวงศ์ กชมน วงศ์คำ และธีรดา นามไ. (2562). การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ยั่งยืนของบ้านปลาบู่ ตำบลหนองแสง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- รุ่งราตรี อึ้งเจริญ. (2560). การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดสมุทรสาคร. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 11(1), 133-148.
- วีณา ชุ่มบัณฑิต.(2549). การวางแผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา : จังหวัดสมุทรสาคร. สารนิพนธ์ วทม. (วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ฝ่ายพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว (2562). แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร พ.ศ. 2562 – 2564. สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร.
- อานิสงค์ โอทาทะวงศ์. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดอุดรธานี. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 25(1), 45-53.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. Tokyo: Harper International.

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน จังหวัดสมุทรสาคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและรูปแบบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาครกับปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน และศึกษารูปแบบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร

2. คำตอบหรือข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับและจะนำไปใช้ในการวิจัยเท่านั้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดให้ความร่วมมือแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระพร้อมเสนอแนะแนวทางในส่วนที่ควรปรับปรุงต่อไป

3. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย (✓) และตอบคำถามลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติของนักศึกษา ทั้งนี้ ขอขอบคุณนักศึกษาทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

คณะผู้วิจัย

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1. เพศ

☐ 1. ชาย	☐ 2. หญิง
---------------------------------	----------------------------------
2. อายุ

☐ 1. ต่ำกว่า 25 ปี	☐ 2. 25 – 35 ปี
☐ 3. 36 - 45 ปี	☐ 4. 46 - 55 ปี
☐ 5. มากกว่า 55 ปี ขึ้นไป	
3. สถานภาพ

☐ 1. โสด	☐ 2. สมรส
☐ 3. หย่าร้าง / แยกกันอยู่	☐ 4. หม้าย
4. ระดับการศึกษา

☐ 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ 2. ปริญญาตรี	☐ 3. สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป
--	---------------------------------------	--
5. อาชีพ

☐ 1. พนักงานรัฐ / เจ้าหน้าที่ของรัฐ / รับราชการ	☐ 2. พนักงานบริษัทเอกชน
☐ 3. เจ้าของกิจการ / ค้าขาย / รับจ้าง	☐ 4. แม่บ้าน / พ่อบ้าน
☐ 5. เกษตรกร	☐ 6. อื่น ๆ
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ 1. ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท	☐ 2. 5,001 – 10,000 บาท
☐ 3. 10,001 – 15,000 บาท	☐ 4. 15,001 - 20,000 บาท
☐ 5. 20,001 – 25,000 บาท	☐ 6. มากกว่า 25,001 บาทขึ้นไป

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในรูปแบบของการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสาคร

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ					
ท่านมีโอกาสในการวิเคราะห์สภาพปัญหาของชุมชน					
ท่านเข้าร่วมประชุมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของท่าน					
ท่านมีโอกาสแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะในที่ประชุม					
ท่านมีโอกาสเสนอโครงการ กิจกรรมของชุมชน					
ท่านได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการลงมติให้มีการจัดทำโครงการ หรือกิจกรรมของชุมชน					
ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ					
ท่านได้เข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมของชุมชนของท่าน					
ท่านได้มีส่วนร่วมในการบริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อร่วมสมทบทุนในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการของชุมชน					
ท่านได้ร่วมแรงในกิจกรรมของชุมชน					
ท่านได้มีโอกาสเป็นคณะกรรมการในการจัดงานหรือกิจกรรมของชุมชน					
ท่านปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือมาตรการในการดูแลรักษาชุมชนของท่าน					
ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์					
ท่านได้รับประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมของชุมชน					
ท่านได้มีโอกาสได้ใช้บริการในโครงการ หรือกิจกรรมของชุมชน					
ท่านได้รับรายได้จากโครงการ หรือกิจกรรมของชุมชน					
ท่านมีโอกาสเข้าไปขายสินค้าที่ระลึกในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน					
ท่านได้รับผลประโยชน์จากเงินช่วยเหลือในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน					
ด้านการติดตามและประเมินผล					
ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแลการใช้จ่ายในกิจกรรม โครงการสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน					
ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าในกิจกรรม โครงการของชุมชน					
หน่วยงานภาครัฐแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ท่านเป็นผู้ตรวจสอบติดตามประเมินผลความก้าวหน้าในการจัดการท่องเที่ยว					
ท่านร่วมกับภาครัฐติดตามความก้าวหน้า ผลดำเนินงานของโครงการติดตามกิจกรรม หรือโครงการและหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

*****ขอขอบคุณอย่างสูงสำหรับการให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม*****

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล นายพัทยศ เพชรวงษ์

1. ประวัติส่วนตัว

วัน/เดือน/ปี เกิด 10 มกราคม 2524

สถานที่ติดต่อ

สาขาวิชาการท่องเที่ยว
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
86 ถนนพิษณุโลก แขวงสวนจิตรลดา
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

เบอร์โทรศัพท์ 0 2665 3777 ต่อ 8326

เบอร์โทรศัพท์มือถือ 092 925 9929

อีเมล patyos.p@rmutp.ac.th

2. ประวัติการศึกษา

ปี พ.ศ. ที่จบ	คุณวุฒิ	สาขาวิชา	สถานศึกษา
2554	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต	การจัดการนันทนาการ เพื่อการท่องเที่ยว	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2546	ศิลปศาสตรบัณฑิต	อุตสาหกรรมบริการ	มหาวิทยาลัยศรีปทุม

3. ตำแหน่งปัจจุบัน

- ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะศิลปศาสตร์
- หัวหน้าสาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล นายจักรชัย ยิ้มงาม

4. ประวัติส่วนตัว

วัน/เดือน/ปี เกิด 24 ธันวาคม 2509

สถานที่ติดต่อ

สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
86 ถนนพิษณุโลก แขวงสวนจิตรลดา
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

เบอร์โทรศัพท์ 0 2665 3777 ต่อ 8331

เบอร์โทรศัพท์มือถือ 09 4550 9931

อีเมลล์ jakchai.y@rmutp.ac.th

5. ประวัติการศึกษา

ปี พ.ศ. ที่จบ	คุณวุฒิ	สาขาวิชา	สถานศึกษา
2556	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เกียรตินิยม)	สาขาการจัดการท่องเที่ยว เชิงบูรณาการ	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
2545	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาภาษาและการสื่อสาร	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
2533	ศิลปศาสตรบัณฑิต	สาขาอังกฤษ - ฝรั่งเศส	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตปทุมวัน

6. ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล